

rodoslojja z ozirom na korist in škodo naravnih sil. Ne bo napačno posvetiti pozornost tudi onim svetovnim telesom, ki jih vidimo s prostim očesom. Samoobsebi se ume, da samo najpotrebnejši. Res je, da sodi to bolj k zemljepisju nego k prirodoslojju, toda jaz bi si želel to v tem razpredelku. Cepljenju las in moralizovanju se ognimo povsod!

Oddelek ročnosti bo moral imeti štiri razpredelke. V prvem razpredelku bo nanizana snov iz telovadbe z ozirom na požlahtnenje dreves in trt. Pozabiti se ne bo smelo snaženja dreves, popravljanja orodja, pripravljanja gnoja, snaženja živine, dela v vrtu, na travniku, na polju, na pašniku in v gozdu. V drugem razpredelku bo nanizana snov iz risanja z ozirom na črteže hiše, gospodarskih poslopij, vrta, posestva in magari tudi jugoslovanskih ornamentov z ozirom na narodno obrt. V tretjem razpredelku bo nanizana snov iz ženskih ročnih del z ozirom na pletenje nogavic, šivanje perila in krpanje perila in obleke. V četrtem razpredelku bo nanizana snov iz petja z ozirom na najlepše narodne pesmi.

Ne trdim, da je načrt brez napak. Tem bi se končno odpomoglo potom treznega razmišljanja. Trdim pa, da je v tem načrtu nekoliko dobrih migljajev. Po teh in enakih migljajih skrbno sestavljena knjiga bi res dihala življenje. In novega življenja je treba našemu narodu, ako nočemo, da nam umre duševno. Narod brez duševne naobrazbe je jetičen. In jetika je huda bolezen. Izgovori radi obsežnosti in stroškov ne veljajo. Brez obsega in stroškov ne bo uspeha. Bolje nič, nego pa polovično delo. Knjiga za ponavljalne šole bo morala biti obenem tudi zvezda vodnica k primerni duševni naobrazbi slovenskega naroda. V vsaki slovenski hiši bo morala ležati vsaj po ena v vseh izdajah na polici in kazati še poznim rodovom, kako je napredovalo človeštvo in z njim tudi slovenski narod.

Nečuvveno!

Svojim očem nismo verjeli, ko smo čitali te dni v „Edinosti“, da je tržaški deželni šolski nadzornik Perschinka — rodod Čeh, po mišljenju strasten Nemeč — doposlal ravnateljem goriških srednjih zavodov ukaz, ki z njim prepoveduje slovenskim dijakom odsedaj dalje vsako obiskovanje predstav v goriškem „Trg. domu“. Dalje je dijakom strogo prepovedano, posluževati se knjižnice „Narodne Prosvete“! Tudi časopisov ne smejo več čitati; sploh jim je zabranjeno posluževati se vsakega izobraževalnega sredstva, ki se nudi dijakom v „Trgovskem domu“. Tako so n. pr. dijaki dobivali pouk v klavirju, na goslih. To vse je sedaj prepovedano!

S tem činom se je nadzornik Perschinka pokazal avtokrata najtrše vrste, ki ne respektuje niti intencij ministrstva. Glasbeno društvo v Gorici dobiva celo podporo od vlade v namen, da poučuje mladino v glasbi!

Verjetno pa je, da je samodržcu Perschinki došla vzpodbuja iz Gorice za ta čin srednjeveškega nasilja. Od kod? Kdo ima interes na tem, da se vzkrati slehrni svobodni dijakom, ki niso po godu kaki — politiški stranki?! Onim faktorjem naroda slovenskega, ki žele napredka in razvoja naše slo-

venske mladine, ki jim je na tem, da si le-ta širi obzorje in se usposablja za poznejše delo v javnem življenju, pa je sedaj v neizogibno dolžnost, da ne opuste nobenega sredstva v namen, da pridemo na jasno glede v r o k o v ukazu Perschinke in da se temu fanatiškemu Nemeču pokaže, da še ni absoluten vladar nad našo mladino v našem, doslej še nenemškem Primorju!

Od onih faktorjev, ki stoje nad nadzornikom Perschinko in ki jim je ta mož odgovoren za svoja dela, zahtevamo najodločnejše, da priobčijo javnosti tista dejstva, ki z njimi opravičuje Perschinka to svojo skrajno reakcionarno odredbo. Pove naj nam se, toda ne v splošnih frazah, ampak na podlagi konkretnih podatkov, jeli morda trpela potrebna disciplina, ali je morda trpel napredek dijakov v šoli zaradi tega, da so se goriški dijaki posluževali zgoraj navedenih sredstev v pospeševanje svoje splošne znanstvene in socialne naobrazbe in v širjenje svojega obzorja?!

Kdor kaznuje, naj tudi pove, zakaj kaznuje! Le tedaj, ako se je dokazalo, da je bila kazen opravičena, dosega poslednja svoj dobri namen. Zavest pa, da se je kaznovalo po krivici, je strup za mlada srca — strup, ki razjeda in kvari.

Z ukazom Perschinke se omeja vsaka svoboda dijakov, in to je vsekako huda, stroga kazen. In če se opravičenosti te kazni ne dokaže na jasen in nedvomen način, če se pokaže, da je to le šikana, ki ima svoj izvor v nanašnem ali politiškem antagonizmu, potem imamo posla z atentatom na humaniteto in na vsa načela zdrave in moderne pedagogike.

Ravno sedaj kriče Nemeči — in pozivljajo pri tem na sodelovanje tudi nenemška plemena — za svobodo pouka, za svobodo vede, za svobodo dijaštva! Tu pa nastopa Nemeč, ki hoče dijaštvo nenemške dežele kovati v verige in zabranjuje učeči se mladini, da bi se v svoje izpopolnjevanje posluževala tistih sredstev, ki jih more dobiti izven šole!

Poznamo mišljenje in čuvstvanje gosp. Perschinke, a poznamo tudi politiške in strankarske razmere na Goriškem. S polnim prepričanjem domnevamo torej, da vzrokov v rešenem reakcionarnem ukazu ni iskati ne v pedagoških ali didaktičkih pomislekih, niti ne v skrbi za moralo in disciplino. Vzroki prihajajo marveč z narodno-politiškega polja! Oni ukaz je posledica politiškega zistema — služiti ima politiškim intencijam!

Zato pa se ta ukaz dviga iz okvira stvari notranjega dijaškega življenja in prehaja na polje vprašanj, za katera se more in mora zanimati vsa javnost.

Zaradi čudnih narodnostnih in politiških razmer v naši državi je že prešlo v pregovor, da je pri nas vprašanje vsake šole — politikum. Znano mišljenje nadzornika Perschinke in sedanjih politiških kurs v Avstriji ne dopuščata nikakega dvoma, da je ta reakcionarni ukaz — politikum prve vrste.

Zato mu tudi naši politiki morajo posvetiti svojo pozornost in nesmejo dopuščati, da bi naše srednje šolstvo postalo pašalik ultranemškega Perschinke!

Ne zabite

„Učiteljskega konvikta!“

Nasveti učiteljicam na kmetih.

Neki šolski nadzornik na Francoskem daje nekoliko nasvetov vašim učiteljicam. Iz teh besed je razvidno, kako razumeva on skupno delovanje teh kulturnih delavk. Smatramo za primerno, da te nasvete ponovimo na tem mestu. Prizadevajte si, svetuje ta nadzornik, napraviti iz malega svojega gospodarstva nekaj zgled za posnemo večjim gospodarjem v občini — kar se tiče reda in snage. Ne bojte se sprejemati v stanovanju deklic, obiskujočih šolo. Te bodo občudovale red, ki vlada v vašem stanovanju, hvalile vašo okusno uredbo ter si prizadevale, da vas posnemajo. Prizadevajte si, da zbudite v njih veselje do domačih opravkov; pokažite jim, na kak način se mora vse delati v dobro urejeni hiši. Razgovarjajte se z materami preprosto in presrčno. Naj vam ne bo žal nasvetov, ki jih pa morate deliti brez pedantstva v zadevah higijene, kuhinje, likanja in glede obleke sploh. Ako je katera izmed vaših učenk bolna, jo obiščite in posadite si jo na kolena ob času oskrbovanja. Pritecite vsekdar na pomoč na ta način ondi, kjer morete prinesiti olajšavo v fiziškem uboštvo ali potolažiti mravno siromaštvo.

Ne skrivajte svojih nazorov, ki naj postanejo dobra in koristna hrana otrokom in staršem! Poleg razumne učiteljice naj govori iz vas vsekdar žensko srce, zakaj srce je v tem oziru najboljši delavec. Čemu naj bi se sramovale, ko bi vas učenke videle z otiračo ali metlo v roki? Čemu zapirate okna ter spuščate zavese, kadar likate perilo ali pomivate posodo? Ali si mar prizadevate, pozvedeti za slehrno staro žensko, ki v vasi potrebuje vaše pomoči? Ali pomagata malemu, ubogemu otroku? Preprosto sedajte čim najpogosteje pri vratih kmeta na leseno klop in se razgovarjajte z materjo in hčerko o njih domačih zadevah. Uloga vaše učiteljice ni omejena samo na šolsko sobo. Njena dobrodejna, odgojevalna delavnost se mora pojaviti okrog nje, mora prešiniti v rodovine. Tu očividno visoka olika ne opravi ničesar. Kakršna tudi je naša nadarjenost in naše izpričevalo, ali se mar moremo hvaliti, da zaradi teh dveh izpremenimo občino v nekakšno učeno akademijo? Nasprotno, največji vpliv npravnosti moremo razviti s svojim zgledom, s svojimi žrtvami, s svojo skromnostjo! Z eno besedo: tu je treba predvsem drugim budne skrbi in ljubezni do naroda.

Tako francoski nadzornik. Nemara, da se ti nasveti ne bodo dali vsi uveljaviti in tudi ne povsod prilagoditi pri nas, toda na splošno je ta stvar vredna omembe in je na svojem mestu, zakaj dokaj je vaših učiteljic, ki zaradi svoje napačno razumevane višine in slabo razumevanega poslanstva omejujejo svojo delavnost le na šolsko sobo, ne hoteč se v ostalem udeleževati nikakršnega posla v domačih zadevah svojih učenk in njih mater. Iz šole med narod! Ta ukaz velja tudi učiteljicam!

Od česa je odvisen uspeh učitelja?

Kakor tudi ima strokovnjaška priprava učitelja visok pomen ter je treba le obžalovati, ako se kdo ne more ponašati s teoretiškim in

praktiškim znanjem pedagogike, je treba vendarle priznati, da nimajo nič manjši pomen o se b n e v r l i n e , ki ustvarjajo okrog učitelja neko gotovo mravno atmosfero, ki je za njegov razvoj bodisi koristna ali tudi nekoristna. Zanimive opombe v tem predmetu je izrekel Karel Litte, eden izmed ameriških pedagogov; nekoliko posnetkov navajamo tu.

Trije vzroki so, ki zaradi njih učitelju njegov uk ne gre po sreči, in prvi izmed teh je s l a b a v o l j a . Ničesar ni bolj zopernega in otožnega, kakor pogled na učitelja, ki se rad vjeda in huduje, čigar nestrpnost in neprestano nezadovoljnost mora okušati ves razred. Kdor hoče, da bi njegovo delo obrodilo sad, mora ob času tega dela pozabiti na lastne križe, in ako je njegovo slabo voljo smatrati kot posledica njegove bolehnosti, pa jo mora zmagati z vsemi svojimi močmi. Slaba volja, ki se prinese z doma, se ne sme razbijati na učencih.

Dalje prihaja zbežnost, ki pridobiva dve obliki: ali se bega učitelj, ki ne razume tega, kar predava, ali pa se begajo učenci zaradi preveč visokih in ne dovolj jasno načrtanih zahtev. Le samo oni učitelj ima vpliv na učence, ki se zna v slehrnem položaju urno zorientirati ter izbrati samo to, kar je prilično in potrebno, ki nadvlada razlagano snov.

Končno pripada k razlogom, ki ovirajo uspeh, tudi raztresenost, razpršenost misli, ki te odvrta od poglobitve predmeta razlage. Naloga učitelja je: ohraniti v svojih rokah krmilo nad pozornostjo učencev in tekem znanja; torej ne sme privoliti v to, da bi učenci krenili stran od predmeta, obenem tudi pod vplivom mimoletno se vrivajočih misli otročjih vprašanj!

Ako hočeš biti dober učitelj, moraš imeti do učencev sočutje, ki pa vendar nima nič skupnega z občutljivostno slabostjo. To sočutje nam pomaga do tega, da razumemo naravo otrokovo; odkriva njegove pomanjkljivosti zaradi tega, ker jih hoče poboljšati; poišče sposobnosti in vrline, ker jih hoče razviti, ono kaže, kaj je primerno in kaj zopet ni primerno povedati otrokom, v čem jim je potrebno blažeče prizanašanje ter iskrena izpodbuja ali pohvala. Dalje potrebuje učitelj vere, in sicer dvojnere vere; vere v samega sebe ter v dober uspeh vzgoje in izobrazbe, ki se hoče vcepiti učencu, kakor tudi vere ali zaupanja v učenca, ki mu deli to izobrazbo. Brez te vere učitelj nikdar ne doseže zaželjenega vpliva.

Končno se obrača Litte naravnost k učitelju z dvema nasvetoma, ki pa se morda utegneta zdeti komu nasprotna. Prvi svet se glasi: **Bodite sami svoji!** Bodite sami svoji, ogibajte se predsodkov v odnošaju do učencev; ne trudite se, kazati se pred njimi za boljše ali slabše nego ste v resnici; ničesar ni namreč bolj smejnega nego to, da se učitelj pretvarja ali da hoče delati vtisk.

Drugi svet pa se glasi: **Ne bodite izključno sami svoji!** Znajte se ponižati ter se trudite, da se spoprijateljite z dušami in razumom učencev; naučite se jih navajati k dobremu in žrtvujte njih vrline svojo lastno vsečnost in naklonjenost. Na drugi strani morate znati pospeti se nad to, kar ste dandanes. Dokažite na samem sebi, da ste danes plemenitejši, nego ste bili včeraj, boljše nego ste bili pred enim tednom, krepkejši in zvestejši svojim idealom nego poprej in ne odjenjajte v kopnenju po njih uresničenju — ne le zgolj v besedah, marveč tudi v dejanju, z lastnim življenjem!

Vesti iz Istre.

Znano je vsem tovarišicam in tovarišem Istre, da je naš deželni zbor v svojem predzadnjem zasedanju v mesecu decembru pr. l. sprejel nov deželni šolski zakon. Ko je bil pa pozvan v prošlem mesecu marcu t. l. na kratko, za ta deželni zbor zadnje zasedanje, so prenaradili naši deželni poslanci tudi zakon o volilnem redu. Prvi kakor tudi drugi nista za nas Slovane, dasiravno smo v večini, bogve kako pravična. No, za sedaj vzemimo to, in prihodnost nam prinese kaj boljšega — to vsaj upajmo. Zakon o volilni reformi, dasiravno je bil sprejet kasneje, je vendar danes že sankcioniran, medtem ko zakon za izboljšanje naših gmotnih razmer se še sedaj potika po predalih raznih ministrstev; vrata v dvorno pisarno niso še sanj odprta. Čemu? Vsako od nas se vpraša o tem, a nihče ne ve pozitiv-

Dalje v prilogi.

Pole! orgle bote vlekli
Kadar jih jeft fhpilov bom
Inu v turen k men pertekli
Kadar treba bo: Bom, bom.

10.
Vsadnih ljube otrozhaje
Jeft tako nagovarim,
Pridte k meni, de vaf braje
In pifaje nauzhim,
Kir bo jabuk doft pernefu
Ta bo dobro glavo imu,
Al sa lafe ga bom ftrefu
Kir bo prasen k men pernfu.

11.
Moje dobro sadershaje
Bo vfm farmanan v isgled,
Pitje, flandraje, kvartaje,
Tejga nemorem terpet.
She nkol nejfm piu jeft vina
In ga ne bom nikdar vezh,
Ko pak bo kaka botrina
Satu nemorem perfezh'.

12.
Vfako uro nu minuto
Bom vam na Piketu ftau,
De bi jeft, vezhna fireta
Od vaf fhtole kaj nabrau.
Torej h kerftu rad nofite
Szer ne bo otrokov nezh;
Ali tudi radi mrite
Ker je vaf taku prevezh.

13.
Koderkol bom ftau in hodu
Tam bom smirej Arje peu,
Zhe b' mi ufta kdo samafhu
Bom pak zhes ufhefa peu,
Vfak nedel bo druga peiffem
Vfak nedel bo novi marfh,
Torej rad hodite lefem
Ker fe snajde vafh tovarfh.

14.
Kaj ne da je bla ta peiffem
Prov, prov lejpa lub kristjan?
Sdej pak ne grem prej od lefem
Dokler vam ta fvét ne dam:

Vfi vkup na kolejnah ftujte
In osrite fe v nebu,
S mano sadni fhtikelz pujte
Na to Arijo taku:

15.
„Zeu fvejft nejma tazga Prima
Kakor je Naboreta;
Srezhna fara, ktera ima
Tazga gospod Shumofhtra.
Pedefet lejft fhe shiveti
Daj Bog nafhmu Shumofhtra
Inu zhes ftu lejft vzeti
Od naf farmanov flouu.“ —

To Peiffem je sloshou, komponirov i na to visho ali Arijo gor postavou:

FRANZE ZEPEZ,
Shkozjanfki Shumofhtra, kakor tudi meshnar,
tejga 8. Novembra v tejmu lejtu 1775.

Finis oder Ende
Bie froh sind meine Hände,
Kdor sna komponirat taku
Ta je imeniten mozhu.

nega odgovora. Jaz ne — ti ne. Menda bo vedel on? Bomo videli. —

Pojdimo k njemu! Kam? Prekasno je danes. Čas zato je bil dne 28. maja t. l. Tega dne je namreč zborovalo v Miljah okr. učiteljsko društvo italijanskih kolegov koprškega okraja, in to zborovanje smatram jaz sedaj za tretjo osebo, za tisti „on“. K njemu me je tedaj vlekla radovednost, podprta s tem, da službujem v bližini imenovanega mesta. Bil sem torej onega dne v Miljah. Prisoten sem bil pri zborovanju naših sosednih tovarišev od začetka do sklepa. V nastopnem pa hočem na kratko opisati to, kar sem zvedel o stvareh, zanimajočih tudi slovensko učiteljsko vse naše ožje domovine. Evo me!

Točno ob pol 10. uri otvori tovariš predsednik Fr. Orbanich iz Pirana zborovanje. V svojem poročilu, ki je bilo precej obširno, opisal je tudi najnovejši vek zgodovine našega bodočega deželnega šolskega zakona tako-le:

Pred malo tedni se je potikal ta zakon po predalih ministrstva notranjih zadev. Kaj je tod izskal, nam ni vedel povedati, in žalibog tudi jaz ne vem nič o tem. (Ve menda kdo — prosim, naj pojasni.) Ko je bil pa pred nekoliko dnevi na Dunaju odposlanec deželnega odbora istrskega, g. dr. Pogatschich, o zadevi deželnega volilnega reda — rekel je ta g. Orbanichu, da je bilo to dne 21. maja — so ga odposlali iz ministrstva za bogočastje in uk v dvorno pisarno cesarjevo. Tekom treh dni, tako je pisal imenovani g. odposlanec, dobi ta zakon najvišje potrjenje. Kako sta prišla predsednik in odposlanec do dopisovanja, tudi povem takoj. Orbanich je namreč zaznal, da pojde ta gospod na Dunaj in ga je zaradi tega naprosil, naj se zavzame za novi deželni naš šolski zakon. Drage volje je ta gospod zagotovil svojo pomoč, in kakor je čitati v prejšnjem navedenem, se je za stvar tudi pobrigal. Bil je osebno pri ekscelenci Marchetu, in ta mu je povedal, da bo do dne 24. maja že vsa zadeva v dvorni pisarni predložena v končno rešitev.

Kar se tiče brzjava g. deželnega glavarja dr. Rizzija, doposlanega tržaškemu „Piccolu“, v katerem pravi, da mora priti ta novi zakon tudi v ministrsko konferenco, je pojasnil gosp. Pogatschich v pismu na tov. Orbanicha, in sicer je rekel naravnost, da so se o tem ministri že pomenkovali. Kako ne, saj bi moral biti po pismih odposlanca dež. odbora istrskega danes že sankcioniran ta-le naš tako težko pričakovani zakon! No, sklepaje po izvajanjih tov. Orbanicha se stvar bliža vendar enkrat končni rešitvi, samo to bo: Na Dunaju so se zmotili reči „po preteku treh mesecev“, — če ne bo let — izustili so besede „po preteku treh dni“. Ko to pišem, imamo ravno 30. maja, in če štejemo od 21. — datum pisma gospoda Pogatschicha — do danes, naštejemo celo 3 krat 3 dneve, in do danes ni še nikakega glasu o sankciji tega, za nas Slovane sicer nepravilnega deželnega šolskega zakona.

Ako se nam misli kaj dati, naj se nam takoj da, zakaj dovolj smo stradali in ne moremo več.

Ako ne bo do 8. junija t. l. publicirana sankcija o našem novem deželnem šolskem zakonu, so sklenili italijanski tovariši našega okraja, domeniti se istega dne ob priliki občnega zbora učiteljske zveze „Lega degl' inseganti“, kako in kaj jim bo početi, da se vendar enkrat pride do izboljšanja gmotnih naših razmer. To zborovanje se bo vršilo v Piranu, in če mi bo čas — žep seveda mora tudi v to dovoliti — dopuščal, stopim tudi jaz dol. Razume pa se, da če dobimo do tega dne naznanilo, da je zakon že potrjen, ni treba izsiliti njega potrjenja in tudi ni treba iskati sredstev, kako izsiliti to. V nasprotnem slučaju, da do tega dneva ne bo še nič gotovega o regulaciji naših plač, početi moramo tudi mi kompaktno z njimi, dasiravno vemo, da so nekateri kolegi sosednih okrajev malo bolj sami svoji, a upa se, da se nam vendar enkrat pridružijo. Saj gre za skupni interes vseh nas in delati moramo vsi za enega, eden za vse. Tako mora biti, ali pravzaprav: tako bi moralo biti! Za naše nameravane demonstracije pred deželnim zborom v Kopru, so se odtegnili skupnemu nastopu tovariši — Italijani iz Poreča in iz Pulja. To ni bilo lepo, in to je bil tudi povod, da se je tega dne, t. j. na zborovanju v Miljah, izreklo ogorčenje nad enim predsednikom okrajnih učiteljskih društev prej imenovanih mest. Ako bo pa sedaj potreba, sila,

moramo vsi na noge, da, vsi, ne glede na to, da sem Slovenec, Hrvat ali Italijan, kakor tudi ne, ako sem Kopere, Porečan itd. V boj za izboljšanje svojega gmotnega stanja moramo nastopiti z roko v roki! Tovariši, tovarišice! Na noge, skrajni je čas! Odbor našega slov. učiteljskega društva pa naj stopi v pismen stik z onim društvom v Piranu, in to zaradi tega, da bo mo vedeli, pri čem smo in kaj nam bo početi. Naj nas sedaj ne dobi nepripravljene kakor v marcu t. l.

Dovolj! Pustimo sedaj zakon v mirnem počitku, in trpimo še nadalje! Ali si moremo pomoči? Odgovor nam prinese tok časa.

Nočem popisati vsega tega zborovanja. Namen mi je, predočiti le to, kar zanima nas slovenske učitelje dežele Istre. Na dnevnem redu so bile tudi raznoterosti. Tovariš Zorzenon iz Milj se prvi oglasi za besedo ter predlaga: Odbor društva naj vstopi skupno z ostalimi odbori enakih društev v dogovor s političkim društvom za Italijane v Poreču v svrhu, da ta med svojih 23 kandidatov za bodoči deželni zbor istrski uvrsti tudi enega učitelja, ki naj ne bo političar, temveč, da rabim njegove besede: „Questi dev' essere maestro con l' animo e con la pelle!“ Enoglasno je sprejet ta predlog, a eden tam prisotnih tovarišev je še predlagal: Ako bi se političsko društvo branilo ugoditi zahtevi učiteljstva, naj nastopi to samo na svojo roko. Tudi obveljalo. „Učitelj mora biti naš zastopnik, on pozna naše razmere, on pozna naše stanje, kratko: on ve, kaj se pravi biti učitelj. Zato hočemo, zahtevamo tudi mi enega svojih v deželni zbor“ je govoril poslednji.

Italijanski naši kolegi bodo tedaj zahtevali enega svojih za deželnega poslanca. Kaj pa mi? Ali jih ne bomo posnemali! Moramo! Štirinajst je mandatov odmerjenih Hrvatom, pet Slovincem, skupno imamo tedaj Slovani Istre devetnajst poslancev, med katerimi mora biti zastopan tudi naš stan po poslancu-učitelju! Še bi kaj napisal, a — ne smem.

Sedaj še nekaj o udeležbi zborovanja, ki je bila kar ogromna. Skoro vsi so bili tu, kogar je pa zadrževal ta ali oni opravke, se je opravičil pismeno in dva celo telegrafično. — Pri nas ni kaj takega v navadi, a če bi se uvedlo to, bi gotovo ne delalo sramote nikomur. — Na tem zborovanju so bile prav častno zastopane učiteljice, bile so v večini. Kako je pa pri nas? Tožno — tožno! V delokrogu našega društva imamo bržkone sedemnajst učiteljic, 24 učiteljev. Skupno bi nas tedaj bilo 41. Kaj bi ne bilo lepo, ako bi se vsaj enkrat v letu snidli vsi skupaj? In lepo bi bilo tudi to: kdor ne more priti takrat, pokaži vsaj toliko vpljdnosti, da se pismeno ali bodisi kakorkoli opraviči pri društvenem odboru. Lepo bi to sicer bilo — a lepo ni! Cenjene tovarišice! Čas je tedaj, da se tudi ve predramite ter da skupno z nami nastopate za naš in svoj blagor. Imeli bomo tudi letos najbrž še en občni zbor, in če tega ne bo, se moramo vsi gotovo sniti na rednem zborovanju v maju prihodnjega leta. Zavedajte se tudi ve, in spomnite se, da ste uprežene v učiteljski stan kakor i mi moški. To bodi vam — to je nam v ponos! Brez izjeme vse prihitite, kakor vas kliče odborov glas na zborovanje, ter pokažite, da ste stanovsko zavedne, kakor vaše kolegije Italijanke, ki so bile zadnjič v Miljah na zborovanju v večini! Tudi ve nas lahko številno zmagate. Kako ne? Saj imamo tovariša med nami, ta je podpredsednik katoliškega izobraževalnega društva — predsednik je seveda g. kaplan — ki pravi: „Rajši se družim s fakini, da, celo s cigani grem rajši kakor z učitelji!“ Dokler imamo takih in podobnih, se prav lahko pripeti, da nas prekosite. Na uoge tedaj, in pokažite se, da se pa ve rajše družite z nami kot s kaplani, kakor je to storil tovariš podpredsednik kat. izobraževalnega društva. Dokler pa imamo takih in podobnih med nami, nam ni upati na boljše stanovsko organizacijo. Prijateljice, prijatelji! Proč z osebnostmi, skupno na delo! Mnogo nas še čaka, in ako ne delamo skupno vsi za enega, eden za vse, ni nam upati v boljše bodočnost. Dan, ura, hip še — in — po nas bo! Ako smo pa dobro pripravljeni, vsi edini, naj pride, kar hoče, se lahko branimo. Skupna obramba, vzajemnost, ti nas očuvata bližajočega se navala. Kaj moramo pa mi storiti, da se postavimo v bran? Skupno z roko v roki moramo v boj! Kako se nam bo bojevati in sredstva za tak boj zvemo, kadar bomo vsi skupaj, zakaj več glav več ve. Skupaj pa smo lahko na zborovanjih.

Ta so bila dosedaj pičlo obiskana. Odeležali so se jim nekateri tovariši, nekateri tovarišice, a imamo pa tudi takih bodisi tovarišic ali tovarišev, ki so bili vedno tu. Kaj pa, če bi mogli vsaj enkrat reči: vsi smo bili tu? Kako lepo bi bilo slišati besede iz ust tovariša predsednika: „Čast mi je otvarjati današnje zborovanje v prisotnosti vseh učiteljic in učiteljev, vseh članov našega društva, vseh učiteljic — učiteljev, službujočih v delokrogu našega društva.“ Lepo bi bilo to!

P. Uči.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Slov. učiteljsko društvo za kočevski okraj je zborovalo dne 14. maja v Bibnici. Udeležba je bila sicer obilna; vendar smo pogrešali še marsikoga, ki bi bil lahko prišel k zborovanju. Take mlačneže je podpredsednik tov. Štefančič primerno pograjal. (Ker ta očitanja tangirajo tudi mlačneže drugih društev, priobčimo Štefančičev govor prihodnjic v celoti.) V svojem nagovoru se spomni tudi umrlega predsednika Fr. Gregorača, na kar se navzoči dvignejo s sedežev. S hvaležnostjo se spomni vrlih Sodražanov in Ribničanov, ki so se v obilnem številu udeležili pokojnikovega pogreba. Zahvalil je tudi tov. Tomšiča za krasni nagrobni govor. Po tajnikovem in blagajnikovem poročilu je predaval tov. Fink o ubogljivosti. V daljši razpravi je podal zborovalec temeljito navodilo, kako je ustvariti in ohraniti ubogljivost. Žel je živahno pohvalo za svoj trud. Za Gregoračev nagrobni spomenik se bo prispevalo 100 kron iz društvene blagajnice. Tov. Verbič predlaga, da nabavi društvo prepotrebni skioptikon. V ta namen naj se naprosijo posojilnice za podporo. Sprejeto. Na predlog tov. Štefančiča je bila sprejeta sledeča resolucija: „Učiteljstvo, zbrano na današnjem zborovanju, izraža veselje nad kompromisom, ki se je dosegel v odseku za volilno reformo, v prepričanju, da je s tem odstranjena ovira za redno in plodonosno delovanje v deželnem zboru ter da bo tako sigurno prišlo na dnevni red prihodnjega zborovanja pereče vprašanje o učiteljskih plačah. Zatržno tudi pričakuje, da bodo vse deželnozbornske stranke upoštevale žalostno istino, da je kupa našega materialnega trpljenja polna ter bodo že s človeškega stališča izboljšale naše stanje tako, kakor je primerno važnosti stanu in naraščajoči druginji.“ — Za prihodnje „Zavezino“ zborovanje so določeni sledeči delegati: Verbič, Tomšič, Grčar; namestnica L. Tomšičeva. V novi odbor so izvoljeni: Št. Tomšič, predsednik; M. Blahna, podpredsednica; B. Betriani, blagajnik; J. Zupančič, tajnik; F. Štefančič, odbornik. (Tov. Štefančič za sedaj ni hotel sprejeti predsedništva.) Brzjavno je pozdravil zborovanje bivši naš nadzornik gosp. Jos. Turk. Zborovalci so mu brzjavno odzdravili z obžalovanjem, da ga nimajo v svoji sredi. Pri obedu se je razvila živahna zabava, za katero je skrbel posebno tov. Verbič s svojim neprisiljenim humorjem.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je imelo svoj letni občni zbor dne 14. maja t. l. na Šmarjetni gori nad Kranjem ob 2. popoldne. Udeležilo se ga je 26 tovarišev in tovarišic.

Predsednik Fr. Luznar pozdravi iskreno vse navzoče ude, posebno pa še g. prof. M. Pirnata, dr. Hacina, zastopnika prosvetnega ferialnega društva „Vesne“, zastopnika „Gorenjca“, g. tiskarja Iv. Lampreča, in tovariša Janko Zirovnika iz Št. Vida nad Ljubljano. V toplih besedah se spominja umrle članice gospe Evgenije Padarjeve, ki je umrla v Škofji Loki dne 15. aprila t. l., ter gospoda Petra Mayrja, ki je bil društvu vesčasni podporni član in zvest prijatelj učiteljstva. V znak sožalja se vzdignejo zborovalci s sedežev. Obeg pogrebov se je udeležil odbor po svojih zastopnikih. Prvi se je položil na krsto lep veneč z napisom, namesto venca umrlemu podpornemu članu pa je dal odbor „Dijaški kuhinji v Kranju“ 20 K. Predsednik je govoril nadalje obširneje o stanovski organizaciji.

O delovanju društva poroča tajnik V. Rus. Društvo šteje 2 častna, 7 podpornih in 43 pravih članov. Društvene zadeve so se obravnavale v 4 sejah, zborovanj pa je bilo v minulem društvnem letu dvoje: prvo dne 12. maja t. l. v Podbrezjah, drugo pa 19. novembra v Kranju. Pri obeg je bilo po eno daljše predavanje. Prebero se važnejši dopisi, ki so došli društvu, in se razjasni, zakaj se niso izvršili nekateri že sprejeti predlogi.

K tajnikovem poročilu se oglasi tovariš L. Perko, ki povprašuje, zakaj je pri društvu tako malo članov. Pojasnilo da tovarišica blagajničarka.

Iz poročila blagajničarke Janje Miklavčičeve posnemamo, da je imelo društvo 1907 l. 102 K dohodkov in 295 K 95 h stroškov, tako da je primanjkljaja 193 K 95 h. Primanjkljaj se je pokrtil iz društvnega imetja. K dohodkom pa niso še pristoje obresti 200 K, ki jih dobi društvo vsako leto po Travnovi zapuščini. Sprejet je bil predlog tovariša L.

Perka, da se uvede pri društvu čekovni promet. Na predlog tovariša F. Čuhne se volita z vzklikom za pregledovalca računov tovariša A. Mahkota in R. Zore.

Ker je bil gospod prof. F. Komatar, načelnik odseka za knjigo „Kranjsko okrajno glavarstvo“, nujno zadržan, je prečital njegovo poročilo tov. A. Novak. Ta knjiga je razvrščena v dva dela: prvi del bo obsegal splošni geološki, kulturni, narodopisni in zemljepisni pregled, drugi del pa bo imel opise posameznih občin kranjskega okraja. Knjiga bo imela mnogo lepih slik, ki so jih prepustili v uporabo deloma brezplačno, deloma pa proti primerni odškodnini: „Slovenska Matica“, uradništvo „Dom in Sveta“ ter gospod župnik France Pokorn iz Besnice. Nekaj popolnoma novih slik bo napravil gospod Paulin, fotograf z Jesenic, tako tudi krasno panoramo s Šmarjetne gore, ki izide tudi v povečani obliki. Knjigi bo pridejan zemljevid kranjskega in radovljiskega okraja v merilu 1:200.000. S posredovanjem gosp. dež. in dr. poslanca J. Pogačnika bo izvršil zemljevid vojaški geografski zavod na Dunaju. V pokritje stroškov je prejelo društvo doslej: 500 K od c. kr. okr. šol. sveta v Kranju, 50 K od g. J. Majdiča, trgovca v Kranju, in od kreditnega društva v Kranju tudi 50 K. Vsem darovalcem se je izrekla pismena zahvala. Knezoškofjski ordinarijat v Ljubljani je dovolil za sestavo zgodovine posameznih fará in cerkvá porabiti tozadevne listine v raznih župnih arhivih. Razni strokovnjaki na zdravniškem, praviškem, umetniškem in narodno-gospodarskem polju so obljubili svojo pomoč. V debato zaradi te knjige so posegli: J. Lapajne, K. Mahkota, prof. M. Pirnat in Fr. Luznar. Poudarjalo se je, da bo knjiga res prav zanimiva, za kar ima posebnih zaslug predvsem gospod prof. Fr. Komatar, pa tudi g. prof. M. Pirnat.

Imenom odseka za izvenšolsko delovanje učiteljstva priporoča njega zapisnikar V. Rus, naj vsak član natančno prouči brošuro, ki jo je sestavil tov. A. Pesek. Člani tega odseka so se takoj pri prvi seji odločili, da prevzame vsak izmed njih po en referat. Domačim razmeram primerno naj se razdeli socialno delo. Le kar je v praksi tudi izvedljivo, to naj se zasnuje. Da bo učinek zadovoljiv, naj se po prime dela vsaka učiteljica in vsak učitelj v okraju. Društva za varstvo otrok in mladinsko oskrbo, ki se snujejo prav sedaj po raznih sodnih okrajih, naj podpira učiteljstvo z vso vnmemo, toda šele tedaj, ko se bistveno izpremeni § 16. teh pravil tako, da ne bo po njem učiteljstvo zastopljeno.

Na predlog tovariša J. Lapajneto se izvoli zopet stari odbor; le namesto v Senožeče premeščenega tovariša H. Paternosta stopi v odbor tov. R. Zore iz Predoselj. — Za delegate k letošnji skupščini učiteljske „Zaveze“, ki se vrši v Gorici, se izvolijo tovarišica A. Petrovičeva in tovariši L. Perko, J. Lapajne, A. Potočnik in Fr. Rojina.

Med slučajnostmi priporoča predsednik, da naj osnuje učiteljstvo v posameznih sodnih okrajih (Kranj, Škofja Loka, Tržič) svoje krožke. V teh naj se shaja vsaj enkrat v mesecu k skupnim sestankom.

Za Jan Legov nagrobni spomenik v Pragi se dovoli iz društvene blagajnice 20 K.

Tovariš J. Lapajne predlaga, naj priredi učiteljstvo kranjskega okraja jubilejski koncert v prid učiteljskemu konviktu. Po daljši debati se poveri to delo socialnemu odseku.

Društvo se obrne s pozivom na deželno učiteljsko društvo, da napravi to potrebne korake pri deželni vladi zastran neke učiteljstvo žaleče zadeve.

Gosp. dr. Hacin pozdravlja zbrano učiteljstvo v ime prosvetnega društva „Vesne“, razloži pomen in namen snujočega se društva in prosi, naj pomaga učiteljstvo akademikom pri njihovem delu: dvigniti narodnost, izobrazbo, gmotno stanje in narodovo moralno v slovenskem ljudstvu.

Predsednik zaključuje zborovanje z nado, da se uresniči mnogi sklep na korist učiteljstvu in narodu.

Novi odbor se je takoj nato v svoji prvi seji konstituiral tako-le: Fr. Luznar, predsednik; A. Kmet, podpredsednik; V. Rus, tajnik; Janja Miklavčičeva, blagajničarka, I. Mallyeva, Fr. Ivanc in R. Zore, odborniki.

Postojnsko učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor na Razdrtem v tamkajšnjem novem in lepem šolskem poslopju dne 21. maja t. l. ob navzočnosti 40 članov in članic.

Zborovanje otvori tov. predsednik Drag. Česnik s pozdravom do vseh došlih tovarišev in tovarišic ter specialno gosp. okraj. šol. nadzornika Iv. Thuma, ki z očetovsko ljubavjo do učiteljstva izvršuje svoj težavni posel že 32 let. Zbor mu zakliče prisrčen „Živio“, na kar se preide k dnevnemu redu. Za zapisničarja se imenuje poleg tajnika še tovariša Starmana.

Na to poročila prvi tov. Drag. Česnik o točki: „Kako praznuj naše učiteljsko društvo 60 letni jubilej presvetlega cesarja Fr. J. I.“ Na njegov predlog se sklene prirediti v ta namen v korist „Učiteljskemu konviktu“ slavnosten koncert v Postojni na dan okrajne učit. konference 27. junija t. l. ter isti dan izročiti gosp. okraj. glavarju v da-

nostno izjavo Njegovemu Veličanstvu. V deputacijo se soglasno izvolijo tovariši: Drag. Česnik, Jos. Brinar, F. Juvaneč in Anton Skala. Obenem se še izvoli slavnostni odbor, ki bo moral skrbeti, da na koncertu dostojno nastopi učiteljsko. V tem odboru so: F. Juvaneč, Drag. Česnik, Al. Gorjup, A. Stritar, A. Sepaher, V. Brus, V. Zaletel, Slavoj Dimnik, Evgenija Kalan, Marija Petteros, Fr. Mercina, Fr. Grum in Janko Grad. Končno se sprejmo tudi ostali predlogi poročevalčevi.

Za njim je poročal tov. tajnik o društvenem delovanju v preteklem letu 1907. Društvo je imelo 1 redni občni zbor in 2 zborovanja, kar je za naš jako obsežni okraj mnogo. Članov je bilo rednih 57, častnih 3 in 4 podporni. Izven društva je ostalo 16 učiteljev in 7 učiteljev. Članarina je znašala 3 K, ki se je v enakem znesku določila tudi za tekoče leto. Tajnikovo poročilo se odobri.

O naslednji točki „Otroško delo“ je na kratko poročal tov. Horvat. V končno debato je posegel tov. Juvaneč.

Blagajnik izkazuje 733 K 20 h dohodkov in 696 K 79 h stroškov, torej preostanka 36 K 41 h. Društvo ima poleg tega naloženih 345 K v notranjski posojilnici in 2 deleža pri „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani.

Blagajnikovo poročilo se po pregledu treh pregledovalcev s pohvalo odobri.

Za tem poročila tov. Anton Skala o šolskih zamudah jako temeljito in poučno, za kar smo mu prav hvaležni. Svoje poročilo priobči v „U. T.“, kakor hitro izidejo dodatki dežel. šol. sveta k š. in u. redu.

V odbor so bili soglasno izvoljeni vsi dosedanjí funkcionarji, za delegate pa so se izbrali: tovarišiči Marica Dovganova in Tinka Smrdu ter tovariši F. Juvaneč, Ant. Skala, Albin Stritar in Slavoj Dimnik.

Pri raznih predlogih se sklene odposlati 10 K za spomenik nepozabnemu Janu Legi.

Ob zaključku se zahvali tov. predsednik g. nadzorniku in poročevalcema za temeljita referata ter nadaljuje govor nekako tako-le: Ponesite, dragi tovariši in mile tovarišice, s seboj zavest, da ste storili danes svojo dolžnost, ker ste zadostili disciplini, ki jo zahteva naša stanovska organizacija. Širite misel vzajemnosti in sloge med tovariši in tovarišicami, da bo naša organizacija kar najbolj tesna in kompaktna, da nam bo tem bolj laglje odbijati razne napade nasprotnikov na naše šolstvo in učiteljsko. Stojmo veskdar krepko in neustrasno na braniku za pravice slovenskega naroda, v boju za pravi napredek, izomiko in svobodo, kakor se spodobi vsakemu pravemu učitelju in vsaki pravi učiteljici. Branimo pa končno vselej in proti vsakomur tudi naš šolski zakon, na katerega smo prisegli in ki ga je nam podal naš viteški vladar, slavno vladajoč že 60 let. V znak naše vdanosti in obenem hvaležnosti zaključimo presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. trikratni „Slava!“ Temu pozivu se je zbrano učiteljsko radostno in z navdušenjem odzvalo.

Na to se je še tov. Zaman v imenu zborovalcev z iskrenimi besedami zahvalil predsedniku za spretno vodstvo.

Učit. društvo za radovljiški okraj. Dne 7. maja t. l. smo imeli svoj redni letni občni zbor okraj. učit. društva. Prijazna in veledindustrijska Koroška Bela nas je združila po številu ravno 26 članov. Opazili smo tovarišice in tovariše od vseh štirih vetrov našega okraja, najoddaljenejši se niso strašili dolge poti, a ustrašili so se našega zborovanja naši najbližji sosedje Jeseničani, ki smo jim zborovali pred nosom!

Točno ob 3. uri otvori v tamošnji šoli društveno zborovanje tov. A. Grčar ter nam poda jasno sliko o društvenem delovanju v pretečenem letu, v katerem je bila njegova glavna naloga, da je društvo vse potrebno ukrenilo za dostojen sprejem in dostojno zborovanje naše dične „Zaveze“. Društvo je storilo svojo dolžnost in upanje imamo, da je bil vsak zborovalec zadovoljen s prireditvijo tega zborovanja, upoštevajoč krajevne razmere.

Društveni blagajnik tov. Josip Korošec iz Mošnje nam je podal blagajniško poročilo. — Članarina je bilo v pretečenem letu 66 kron, ostanek iz 1906. l. 139.45 K, iz hranilnice dvignil 155 K, koncert „Zaveze“ 211 K, razni dohodki 16 K. — Skupaj je bilo dohodkov 587 K 45 h, stroškov pa: v hranilnico naložil 66 K, „Zavezi“ 35.20 K, brzojavka na ministrstvo 2.40 K, dež. učit. društvu v Ljubljani 4.23 K, delegatu na dunajsko učit. zborovanje 80.93 K. (Tu se le čudimo, čemu se delegatu ni zdelo vredno, poslati vsaj pismenega poročila o tem, za nas tako važnem zborovanju, ako se že osebno ni mogel udeležiti zborovanja. To zahteva že čut najnavadnejšega takta.) Stroški „Zavezinega“ zborovanja 307 K 28 h. Skupaj 495 K 84 h. Imetja ima društvo sedaj še 98 K.

Za pregledovalca sta bila voljena tovariša J. Zupančič iz Rateč in Iv. Semrl iz Leseč.

Izmed raznoterosti poročamo sledeče: I. Za spomenik Janu Legi v Pragi se dovoli 20 K. II. O. kr. dež. šol. svetu se pošlje pismen protest proti zlorabi uradne tajnosti posameznih članov, da v prihodnje ne objavljajo uradnih ukorov v svojih „leibžurnalih“. III. Pošlje se pisma zahvala bivšemu c. kr. okraj. šol. nadzorniku tov. F. Kalingarju za njegovo v resnici tovariško postopanje ob času njegovega delovanja. Predlogi so bili sprejeti soglasno.

Volitev: V odbor so bili voljeni tovariši, ozir. tovarišica, ki so se tako konstituirali: Predsednik A. Grčar iz Radovljice, podpredsednik Jos. Ažman iz Žirovnice, tajnik Iv. Šega iz Radovljice, blagajnik Jos. Korošec iz Mošenj, odbornika Ernestina Oman iz Begunj in Josip Žirovnik iz Gorij.

V odsek za izvenšolsko delovanje pa: Predsednik Iv. Šega iz Radovljice, tajnica Kat. Drolova iz Zasipa, odborniki: Janko Baraga iz Kor. Bele, Fr. Jeglič z Dovjega in Jos. Žirovnik iz Gorij.

Po oficialnem zborovanju nam je podal tov. Iv. Šega glavne misli, po katerih misli sestaviti letošnji svoj referat „Spisje v I. in II. šol. letu“.

Nato zaključil zborovanje tovariš predsednik, zahvaljuje vse navzoče s pozivom, da se vsak popriime najresneje svojega dela, upajoč, da se v kratkem zopet sudimo.

Po zboru smo si ogledali tamošnjo želez. tvornico, ki nam jo je prav strokovnjaško tolmačil nad vse ljubeznivni g. J. Verveger. Hvala mu iskrena!

Mokronoški učiteljski krožek se snide zadnjikrat v tem šol. letu na Sv. Rozaliji pri Trebelnem, in sicer v nedeljo, 14. junija 1908. Sestanek se vrši na prostem in predavanje ravno tako. Da bo ta zadnji naš sestanek dobro uspel, smo prepričani, zakaj skrb za to je v dobrih, zanesljivih rokah. Predaval bo g. dr. Mat. Hočevar, distriktni zdravnik v Mokronogu, in sicer nadaljevanje o nalezljivih otroških boleznih. Tovarišice in tovariši, ter prijatelji šole in učiteljsstva, udeležite se polnoštevilno našega zadnjega krožka. Veselica v prid Učit. konvikt bo v nedeljo, 5. julija t. l., in sicer v Mokronogu, za kar se dobitki in dr. prav pridno nabirajo.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo zboruje v četrtek, dne 11. junija t. l., ob 10.1/2 uri dopoldne v dekljiški šoli v Rudolfovem. Predava gosp. prof. dr. Ilešič. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 14. dne junija t. l. ob 1/2.11. uri dopoldne v okoliški šoli. Vzpored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Razgovorjanje o jubilejski slavnosti. 4. Uradno-konferenčna vprašanja; o prvem poročata tov. Wesiak in Vanhnik, o drugem pa tov. Kaukler in Pesek. 5. Slučajnosti in nasveti. — Pevke in pevci naj se sigurno zberu ob 1/2.10. uri. Zaradi jako važnega vzporeda je pričakovati polnoštevilne udeležbe. Razgovor o konferenčnih temah bo marsikateremu olajšal izdelovanje elaboratov. Tudi tovariše in tovarišice neude vabi vljudno k zborovanju Žiher, predsednik.

Učiteljsko društvo za polit. okraj Ljutomer ne zboruje v torek, 9. junija 1908, temveč v četrtek, 25. junija, pri Kapeli. Na dnevnem redu so konferenčna vprašanja. Začetek ob 1/2.11. uri. Zaradi obeda se je javiti tov. nauč. Pertlu. Na mnogobrojen poset vabi odbor.

Goriško.

Učiteljsko društvo za sežanski šol. okraj zboruje v Skopem dne 11. rožnika t. l. ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu je poleg običajnega sledeče: 1. Razgovor o nalogi za prih. okr. učit. konferenco. 2. Eventualni predlogi. 3. Pevske vaje in razgovor o „Zavezinem“ koncertu v Gorici. Na obilno udeležbo vabi vljudno odbor.

Srednješolski vestnik.

**** Jubilej mariborske gimnazije.** Letos poteče 150 let, kar je bila v Mariboru ustanovljena gimnazija.

**** Profesorica filologije v Zagrebu.** Učiteljica dekljiškega liceja v Zagrebu, Josipina Steinkuševa, je te dni na zagrebškem vseučilišču napravila z odliko profesorsko preizkušnjo za klasiško filologijo.

**** Štajerska deželna šolska nadzornika** Peter Končnik in Leopold Lampel sta dobila red železne krone III. vrste.

**** Relegacija maloruskih gimnazijcev.** Iz Przemysla poročajo: Gališki deželni šolski svet je s tukajšnje gimnazije relegiral šest dijakov pod pogojem, da jih sprejme nazaj, ako bodo na kazenski razpravi oproščeni. Omenjeni dijaki so namreč javno odobravalí umorstvo grofa Poteckeja. Drugi štirje gimnazijci so bili izključeni z vseh avstrijskih gimnazij.

**** Ustna matura** se prične letos v Celju na višji gimnaziji dne 20. julija. Ker je za ostale razrede sklep pouka že 4. julija, je to vsekako predolgo odlašanje! Predsedoval bo pri maturi deželni šolski nadzornik Lampl.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ objavlja v 6. številki to-le bogato vsebino: 1. Zapela je ptička pod goró. Borisov. Pesem. — 2. Čuden čolnič. Ivan Stukelj. Povest. — 3. Vijolica in zvonček. Sorin. Povest. — 4. Kaj pa bo zdaj? Podoba v barvotisku. — 5. Poučne razpravice o jubilejskih znakah. Janko Polák. Poučni spis. — 6. Ob nevihti. Borisov. Pesem. — 7. Mladi fizik. J. N. Poučni spis. — 8. Na dvorišču. Vek. Lilija. Pesem. — 9. Dober

založek. Podoba v barvotisku. — 10. Premodre glave. Silvester. K. Narodna smešnica. — 11. Čakaj, da boš mlada! E. Gangl. Pesem s podobo v barvotisku. — 12. Janček in Milica. Janko. Povest. — 13. Zlatice. L. Černe. J. Pesem. — 14. Želja in vabilo. Fran Žgur. Pesem. — 15. Harmozan. Poleučan. Povest. — 16. Sanje. Zorislav. Pesem s podobo v barvotisku. — 17. Plačilo omahljivcem. Janko Polák. Basen. — 18. Pouk in zabava. — Zastavici v podobah. Vladko Rojec in Ljubomil Vidmajer. — Pes je raztrgal dekleco. — Kdaj je treba navijati žepne ure? — Kolikokrat pita lastavica svoje mladiče na dan? — Bogastvo v knjigah. — Moč hroščev. — Koliko porabijo kruha na svetu? — Čestitke cesarju. — Koliko prehodi pismošča? — Rešilci. — Kotiček gospoda Doropolskega.

„Domače ognjišče“ ima v 5. letošnji številki to lepo vsebino: 1. Karel Humek: Matere, pripovedujte otrokom povesti! — 2. Domači zdravnik. Dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški: O boju proti jetiki, osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v šolah. — 3. Slike iz vzgoje. Anton Pesek: Premehko materino srce. — 4. Dopisi. — 5. Drobtine. — Delujmo z „Domačim ognjiščem“ za povzdigo blaginje naših rodov!

Novi akordi. V založbi L. Schwentner v Ljubljani sta ravnokar izšli številki 4. in 5. (v enem zvezku) 7. letnika „Novih akordov“, zbornika za vokalno in instrumentalno glasbo, izborna urejevanega od dr. Gojmira Kreka. Vsebinska je naslednja: 1. Josip Procháčka: „Silhnetty IV“, za klavir, 2. dr. Benjamín Ipavec: „Božji voleh“, za en glas in klavir, 3. dr. Gojmir Krek: „Studenček“, za moški zbor, 4. Vjekoslav Rosenberg-Ružič: „Valse“ intermezzo za klavir, 5. Fran Ferjančič: „Zvončku“ za moški zbor, 6. dr. Gojmir Krek: „Pogodba“ za en glas in klavir, 7. Anton Lajovic: „Pesen“ za dva glasa in klavir, 8. dr. Gojmir Krek: „Slike“ za mešan zbor. — Cena zvezku je 2 K. Za vse leto stanejo „Novi akordi“ 8 K, za pol leta 4.50 K. Zbornik izhaja 6 krat na leto, in sicer 1. vsakega drugega meseca.

Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost. Napisal L. Wahrmond, profesor cerkvenega prava na vseučilišču v Inomestu. Poslovenil Lipčev po interpelaciji poslance Nemea, Johanisa in sodrugov, podani dne 6. aprila 1908. Cena 70 vinarjev. To brošuro je izdala in založila založba časopisa „Naprej“ v Idriji. Brošura vsebuje predavanja profesorja Wahrmonda proti katoliški cerkvi, ki je povzročilo znano hudo afero, katere burni valovi se, kakor vse kaže, še ne poležejo tako kmalu. Brošura si brez dvoma pridobi mnogo čitajočega občinstva.

Kdaj je bila spevana pesem „Hej Slovani!“ Leta 1813. se je rodil v Jelšavski Toplici v Germanski županiji severne Slovaške Samuel Tomašik. Leta 1834. se je podal kot kandidat bogoslovja preko Prage v Jenó. 26. oktobra 1834. je prišel prvikrat v Prago v češko gledališče. Predstava ga je pretresla tako, da je po predstavi v svojem stanovanju speval pesem „Hej Slovani, naša reč slovaška živo klije!“ V par dneh je pevala to pesem vsa Praga in vsa Češka. Tomašik je postal sloveč slovaški pesnik in novelist in je umrl kot župnik v Chižnu v gorejni Slovaški.

Adolf L' Arrange, znani pisatelj priljubljenih gledaliških iger, kakor „Doktor Klaus“, „Mein Leopold“ itd. je umrl 70 let star.

Kulturno delo.

+ **„Slovenska Matica“** je imela v „Mestnem domu“ v Ljubljani svoj 44. redni občni zbor dne 25. pret. mes. ob obili udeležbi. Otvoril in vodil je zborovanje predsednik prof. dr. Ilešič, ki je proglasil sklepčnost in vse prav iskreno od srca pozdravil. Veselil se je velike udeležbe, želel pa, da bi bila še večja. Posebno je pozdravil cenjeno odposlanstvo „Maticе Hrvatske“: gg. tajnika dr. Ante Radíca, blagajnika dr. Stjepana Ortnerja in akademiskega slikarja ter predsednika hrvaškega oddelka jugoslovanskega umetniškega društva „Lade“, Otona Ivekovića. (Viharno ploskanje in živio-klici.) Izrekel je hvalo županu za prepustitev dvorane za zborovanje ter hvalo sploh vsem, ki so na katerikoli način pripomogli do tega, s čimer stopa odbor pred občni zbor. Zahvali se odboru, ki se je vestno udeleževal sej, članom odsekov za njih delovanje, recenzentom rokopisov, posebno pa poverjenikom za njih požrtvovalnost ter vsem posameznikom, vsem slovenskim in hrvaškim listom, ki so prinašali Maticine vesti in recenzije o njenih publikacijah. Kot posebno znamenje smatra govornik, da so hrvaški listi prinesli doslej več recenzij nego slovenski. „Slovenska Matica“ sme stopiti iz kroga, v katerem je bila doslej, naš narod se je tekem let razvil in diferenciral. Govorik vabi vse stanove v „Slovensko Matico“, zlasti pa trgovski in obrtniški stan. „Matica Slovenska“ kot čisto splošno kulturno društvo se ne more omejevati samo na beletristiko ali samo znanost, ampak mora gojiti obe. Noče odklanjati umotvorov, ki so morda skok v bodočnost. Obžaluje govornik, da pri nas izstopa iz kulturnih društev marsikdo ali jim pa celo napoveduje bojkot. — Po teh uvodnih besedah je predaval gospod

dr. Ilešič o temi „Kultura in politika“. Odgovarjal je na vprašanja, kaj je kultura, kaj politika, ali je mogoča kultura brez politike in nasprotno, kako se izpreminja politika, ako se izpremeni kultura in nasprotno, česa je treba prejeti, ali uvajati koga v kulturno življenje ali v politiko. Ker je kultura voditeljica politike, je prva potreba najprej, še-le potem druga. Ako se to ne zgodi nastopijo nenormalne razmere, ki jih je časih opazovati pri mladini in kmetu. Politika brez kulture je poulično dete brez očeta in matere. Pri kulturi je potrebna oblika in vsebina. Slovenci v preteklosti nismo imeli oblike, Hrvatje pa vsebine kulture. Družitev teh dveh narodov je spas naše bodočnosti. (Burno odobravanje.) — Gospod dr. Ante Radíć, viharno pozdravljen, je prinašal pozdrave „Maticе Hrvatske“ skupščinarjem in vrlemu predsedniku „Maticе Slovenske“, dr. Ilešiču. Hrvatje se veselo vsakega pojava v delovanju Slovencev, ker nas oboje vežejo skupne vezi. — O delovanju je poročal tajnik Podkrajšek. V zadnji upravni dobi je imel odbor osem sej. Odsek za tehniški slovar je zboroval dvakrat; to delo bo dovršeno do konca oktobra t. l. Krajepisni odsek je imel dve seji. Dasi je v Cislitvanski 1082 slovenskih občin, obsega nabrano gradivo še-le 346 občin. Slovenski zemljevid bo izdelan do srede meseca avgusta t. l. Lanske izdaje „Maticе Slovenske“ obsegajo skupno 97 tiskanih pol. Izdalo se je deset knjig. Za leto 1908 izda „Matica“ sledeče knjige: 1. Trubarjev zbornik z ilustracijami, ki bo obsegal znanstvene razprave iz protestantske dobe slovenske književnosti. 2. Štrekelj: Slov. narodne pesmi 12. snopič. 3. Zabavna knjižnica XX. zvezek. 4. Seidl: Kamniške ali Savinjske Alpe, II. del. 5. Proizvidi iz svetovne književnosti V. zvezek: Goethejev Faust I. del, v prevodu g. Funčka. 6. Hrvatska knjižnica. 7. Knezova knjižnica XV. zvezek. Koncem minolega leta je imela „Slovenska Matica“ 4174 članov, poverjenikov je 207. — Dohodkov je imela „Slovenska Matica“ 1907. leta 36.150 K 12 h in izdatkov 40.505 K 88 h. Društveno imetje je 31. decembra 1907 znašalo 109.966 K 20 h (5659 K 90 h manj nego leta 1906). Skupno imetje narodnih ustanov, ki jih upravlja „Matica“, znaša 72.239 K 57 h (za 3530 K 94 h manj nego leta 1906). — Dopolnilna volitev odbora se je vršila po listkih. Oddanih je bilo 96 glasov, od teh 83 veljavnih. Izvoljeni so bili sledeči gg.: Dimnik Jakob, Koblar Anton, dr. Opeka Mihael, Pleteršnik Maks, dr. Sket Jakob, Zupančič Vilibald kot dosedanjí odborniki, na novo pridejo v odbor: dr. Poljanec Leopold, profesor v Mariboru; Maselj Fran Podlimbarski, c. in kr. stotnik in pisatelj v Ljubljani; dr. Mohorič Fr., c. kr. sodni tajnik v Ljubljani; Schwentner Lavoslav, knjigar in Ljubljani; Škrbine Silvester, trg. knjigovodja v Ljubljani.

+ **Kongres „Osredne zveze slovenskih časnikařev“.** Z ozirom na odložitev slavnostnega odkritja spomenika Primožu Trubarju v Ljubljani na mesec september se je moral tudi kongres „Osredne zveze slovenskih časnikařev“ odgoditi na mesec september. Rok k zopetni prijavi glede udeležbe na kongresu se bo kasneje naznanil.

+ **Narodna čitalnica v Kranju** je ustanovila ljudsko galerijo slik po zgledu Simona Gregorčiča javne čitalnice v Ljubljani.

+ **Novo podružnico slovenskega planinskega društva** so ustanovili v Trziču na Gorenjskem za trziški okraj.

+ **Iz Srednje vasi** nam pišejo: Po učno predavanje je imel ravnatelj g. G. Pirc v nedeljo, dne 10. t. m., v šoli v Srednji vasi. Predavanja se je udeležilo do 100 posestnikov. Gospod ravnatelj se je opravičil najprej in dokazal, da mu na velikonočni ponedeljek istinito ni bilo mogoče priti predavat ter je nato z živo vneto in jedrnatno besedo, kakor je le njemu, izkušnemu strokovnjaku lastno, razvijal svoj dve uri trajajoč govor o kužni prašičji rdečici in varstvenem cepljenju, o ustanovitvi zavarovalnic za govejo živino in o povzdigi kozjereje v Bohinju. Slušatelji so sledili poljudnemu govoru z največjo pozornostjo in zanimanjem. Gospod ravnatelj je slednjič objubil, da jeseni zopet pride ter priporočal, da naj dotlej posestniki glede ustanovitve nameravane zavarovalnice za goveda in kozjerejskega društva razmišljajo in vestransko preudarjajo in ako se odločijo, se sedaj pričeto delo takrat izvrši. Ko se še načelnik kmetijske podružnice v svojem in imenu slušateljev zahvali gospodu predavatelju za preprijazni trud, so se razšli udeleženci zadovoljni in hvaležno priznavši, da je gospod ravnatelj bil in ostane odkritosrčen prijatelj kmetijskega stanu, ki mu je že premnogokrat pomagal s svetom in dejanjem.

+ **Vošnjakova javna ljudska knjižnica v Slovenski Bistrici.** Poročajo nam: Širom Slovenije se pojavlja v zadnjem času na izobraževalnem polju prav živahno gibanje; tu pod zelenim Pohorjem smo v tem oziru še sicer nekoliko zaostali, a nedavno se je v Slov. Bistrici konstituiral odsek, ki si je stavil nalogo, začetkom jeseni otvoriti javno ljudsko knjižnico v večjem slogu. — V svoji prvi seji je sklenil nazvati knjižnico po častnem članu slovenjebistriške čitalnice, gosp. dr. Josipu Vošnjaku. Mož prvoborilec izza taborov je posvetil vse svoje življenje svojemu narodu; kot politik in književnik je delal neumorno, da pripomore po svojih močeh slovenskemu ljudstvu do višje kulturne stopnje. — Iz njegovih „Spominov“, ki jih je izdala „Slovenska Matica“ v dveh

knjigah, se zrcali vsestransko in plodnosno delovanje. S svojimi deli, izmed katerih omenjamo „Narodno knjižnico“, „Slovenski tabori“, „Socialni problem in kmetiški stan“, „Slovenci, kaj hočemo?“, „Umno kletarstvo“, „Svoji k svojim“ itd. si je postavil trajen spomin v slovenski književnosti. — S posebnim veseljem je pozdravil dr. Vošnjak idejo o ustanovitvi ljudske knjižnice, ki bo nosila njegovo ime. Slovenjebistriška čitalnica je podarila v ta namen že svojo društveno knjižnico, posojilnica pa prvih 100 kron, kar pa je komaj za prve potrebščine. Obračamo se tedaj do vseh rodoljubov, ki jih veže prijateljski spomin ali narodno spoštovanje do dr. J. Vošnjaka, da se po možnosti odzovejo našemu pozivu; posebno pa še prosimo one rojake, ki so kdaj bivali v Slovenski Bistrici, ter poznajo naše težavno stališče v boju za narodnost, da poklonijo kak prispevek v knjigah ali denarju. Vse pošiljate se naj blagovolijo nasloviti na: gđc. Otilija Feiglova v Slov. Bistrici. — Kupujejo se tudi dobro ohranjene knjige po primernih cenah; kdor jih ima, naj naznači ceno in naslove knjig odseku Vošnjakove ljudske knjižnice v Slovenski Bistrici.

+ Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je razposlala vsem svojim podružnicam ta-le dva okolnika: I. Naše podružnice nimajo le sodelovati pri nabiranju članov in njihovih prispevkov za osrednjo družbo, temveč morajo v drobnem izvajati v svojem okolišu vse naloge družbe sv. Cirila in Metoda. Danes si dovoljuje vodstvo opozarjati slavno podružnico na družbeno blago ter jo naprosi, da blagovoli posvetiti nekaj svojega dela tej važni stvari. — Predvsem pridejo v poštev naše v žigalice. Dejstvo je, da so naše vžigalice glede kakovosti danes na prvem mestu in da so njih cene primerne. Pa tudi pogodba z založnikom g. Iv. Perdanom je za družbo ugodna. Ako bi vse podružnice v delu za razširjenje naših vžigalic tekmovale, bi lahko spravili na letni dohodek nad 10.000 K za družbo sv. Cirila in Metoda. Naše vžigalice pa nimajo le gmotnega pomena, jačijo tudi naš narodni čut, zakaj znamenje narodne hiše je, če na njenih mizah nahaja družbene vžigalice. Prosimo torej, da podružnični odbor pozve pri vseh trgovcih in trafikantih svojega okoliša, ali se tam prodajajo naše vžigalice; ako ne, naj izkuša doseči, da se ne mudoma narode in uvedejo. Ako obstoje med trgovci v tem pogledu nasprotstva, da n. pr. kdo iz narodne neustrpnosti neče prodajati našega blaga, naj se izkuša potom primerne agitacije in a se ga trgovca posebej podpirati. Pozve naj se v vseh gostilnah, ali imajo na mizi naše vžigalice, pa tudi glede zasebnih hiš naj se pomalem to dožene in začne agitacija, da se rabijo povsod družbene vžigalice. Podružnični odbor naj se pri tem delu poslužuje predvsem mlajših moči in pa narodnega ženstva. Naj se ne straši tega dela, ki na videz in prvi hip izgleda malenkostno. To delo je važen del takozvanega drobnega narodnega dela. Brez tega drobnega dela ni noben uspeh možen, zato se ga moramo oprijeti požrtvovalno. V podružnici naj bi imeli zapisnike trgovin, gostilnic in celo zasebnih hiš in po tem zapisniku naj bi odbor vodil sistematiško delo za naše blago. — Na podoben način se priporočamo za delo v prilog razpečavanju drugega blaga, ki se prodaja naši družbi v korist: Družbena pisarnica razpošilja narodni kolek, računske listke, razglednice; trgovci Jernej Bahovec prodaja peresa, Ivan Bonač svinčnike, Fr. Kollmann cilindre za svetiljke, Iv. Perdan kavni pridelatek (cikorijo), Vaso Petričič toaletno milo, Makso Zaloker drožje, A. D. Škaberne platno, vsi ti v Ljubljani. Poleg omenjenih prodajajo družbi v korist trdke: Ivan Drufovka v Gorici voščilo za črevlje, Adolf Jacobi, Dunaj VIII., svalčične papirke in ovitke, I. N. Peteršič v Ptujem pisemski papir, Jakob Vrečko petanjško kisló vodo, budjeviška akcijska pivovarna donaša družbi od vsakega na Kranjskem prodanega hektolitra 20 vinarjev. — Vodstvo prosi, da se skliče seja podružničnega odbora, da se v nji o tej naši okrožnici razpravlja. Priporoča se tudi, da nam o svojih ukrepih poročate in nam svoje nasvete naznanite. O tem bo razpravljala naš gospodarski odsek, in pa skupščina se bo pečala o drobnem delu naših podružnic, o tem bodo poročali tudi časopisi. — II. V „Narodni založbi“ v Ljubljani je pred kratkim izšla z naslovom „Slovensko-nemška meja na Koroškem“, nabral Ante Beg. Cena 1 K 40 h. — Ta knjiga opisuje stanje obmejnih Slovencev na Koroškem in nam kaže jasno, a poleg tega žalostno sliko nazadovanja slovenstva na Koroškem in iz tega sledečo nujno potrebo najintenzivnejšega delovanja za narodno obrambo. — Družba sv. Cirila in Metoda je zagotovljenih iz dohodkov razpečanih knjig nekaj gmotnih prispevkov, ali več kot ti dohodki je vredno spoznanje opasnosti, v kateri se nahajajo koroški Slovenci. Vpogled, ki ga nudi Begova knjiga v tožni Korotan, je budeče vabilo vsem, ki narodno čutijo, da se pridružijo velikemu in plemenitemu delu družbe sv. Cirila in Metoda. — Prosimo torej vse podružnice, da priporočajo Begovo knjigo „Slovensko-nemška meja na Koroškem“ in jo kar najbolj mogoče razširijo med našim narodom.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

Politiški pregled.

* **Poslanska zbornica** je sprejela predlog, naj se otvori debata o odgovoru na interpelacijo glede nasilnega marša solnograške garnizije. Zbornica je nadaljevala debato o predlogu glede volilnih zlorab v Galiciji. Minister za trgovino je odgovoril na interpelacijo glede izpolnjenja želja poštnih oficiantov in aspirantov, da se želje po možnosti izpolnijo. V debati o proračunu je govoril tudi dr. Rybář, rekoč, da je možno rešiti jezikovno vprašanje le potomo narodne avtonomije. Zahteval je ustanovitev jugoslovanskega ministrstva in se pritoževal o zastavljanju Slovencev. Zahteval je ustanovitev slov. ljudskih šol v Trstu.

* **Goriški deželni zbor** bo sklican, kakor čujemo, 16. junija na dvodnevno zasedanje, na katerem se zbor konstituiral. Redno zasedanje se vrši potem na jesen.

* **Državno posojilo.** Čeprav je meseca novembra pr. l. finančni minister naznanil, da je znašal računski prebitok 1906. leta 146 milijonov kron, vendar bo država najela v tem mesecu 150 milijonov za izdajo kronske rente v tem znesku. Prebitok leta 1906. se je porabil v druge namene, in sicer 57 milijonov za nabavo novih železniških vozov in strojev, 8 milijonov za klinike, 6 milijonov za telefonske naprave, 1 milijon za pospeševanje izvoza itd.

* **Proračun ministrstva za javna dela.** Proračunski odsek je predložil državnemu zboru proračun za novoustanovljeno ministrstvo. Potrebščine znašajo 79.166.331 K, med temi je za delavska stanovanja 100.000 K. Odsekovo poročilo priporoča subvencije občinam za napravo vrtov za delavce. Pri poglavju „tjujski promet“ se označuje določeni kredit pol milijona kron za nezadosten, istotako ni dovolj 40 tisoč kron za reklamne namene. Poročilo pravi nadalje, da je potrebno z najbolj čitanimi svetovnimi časopisi skleniti pogodbo za sistematiško reklamo za povzdigo tjujskega prometa.

* **Davek na sladkor se ne zniža.** Proračunska komisija je predložila gosposki zbornici poročilo, v katerem priporoča, naj znižanje davka na sladkor odkloni. Odklonitev utemeljuje poročilo s splošnim finančnim položajem z ozirom na ogromne izdatke za zgradbo kanalov in za starostno zavarovanje.

* **Kdaj uvedejo dveletno vojaško službo?** V brambrenem odseku je govoril brambovski minister Georgi o dveletni vojaški službi, ki bo temelj novemu brambrenemu zakonu. Na 100 po tri leta službujočih rekrutov pride 150 rekrutov z dveletno vojaško službo. Preden se to stori, bo treba več predpogojev izvršiti, med temi povišanja števila moštva pri pešcih in kavaleriji. Za vse to pa treba še mnogo časa!

* **Proti modernizmu.** Iz Würzburga javljajo: Kurija je proti enajstim katoliškim duhovnikom Bavarske zaradi modernistiškega naziranja in naukov uvedla cerkveno disciplinarno postopanje.

* **Izbrisane kazni mladostnim.** Poslanec dr. Heiling er je bil pri justičnem ministru ter ga prosil v imenu raznih društev in korporacij, naj bi se povodom cesarjevega jubileja izdalo splošno pomiloščenje za tiste, ki so v mladosti prebili kazni, a morajo nositi posledice do svoje starosti, kar jih često zadržuje v napredovanju. Minister je odgovoril, da je taki želji jako naklonjen, ker mora biti glavna naloga modernega prava, da se ljudi poboljša, ne pa uničuje.

* **Vseslovanskega dijaškega kongresa,** ki se vrši v Pragi od 24. do 30. junija, se udeležijo slovenski, hrvaški, srbski, češki, bolgarski, poljski in ruski dijaki. Tozadevni odseki so se že konstituirali. Kongres hoče manifestirati vseslovansko solidarnost med slovenskimi dijaki v vseh kulturnih vprašanjih.

* **Madjarske zahteve glede vojaštva.** Pri razpravi o proračunu brambovskega ministrstva je zahteval v državnem zboru poslanec Kmety, naj se čimprej ustanovi artilerija pri ogrski deželni brambi, 79. polk (hrvaški) se naj premesti z Reke ter se naj sploh Reka izloči iz področja zagrebskega voja. — Posl. Nagy se je pritoževal nad zastavljanjem madjarskih častnikov v hrvaških polkih; končno je predlagal, naj parlament dovoli zvišanje plač častnikom le tedaj, ako kralj prizna Madjarom pravico do madjarskega službenega jezika in poveljevanja.

* **Ogrska volilna reforma.** Glasilo madjarskih socialistov „Nepszava“ piše, da je skrivnost, ki se z njo postopa z volilno reformo, najbolj znak, da je reforma naperjena proti širšim masam prebivalstva. V tej volilni reformi, kolikor se je dosedaj zvedelo, so take določbe, da je volilna splošnost izključena, da sta nadalje izključena volilna enakopravnost in tajnost in da ne bo reforma volitev decentralizirala. List pravi, da bodo milijoni delavcev pripravljani, da se proti taki volilni reformi borijo do zadnjega diha.

* **Katoliška avtonomija na Ogrskem.** Minister za uk in bogočastje, grof Apponyi, predloži te dni zbornici zakonski načrt o katoliški avtonomiji. Zakonski načrt ima namen podeliti avtonomijo tudi katolikom, da bodo tudi oni imeli svoje oblasti. Na prvem kongresu, ki se skliče jeseni, izdelajo statute in jih pošljejo vladarju v potrditev. Zakonski načrt o katoliški avtonomiji ima zagotoviti katolikom še širje polje glede ureditve šol in cerkvenega imetja.

* **Bolgarski akademiki v Zagrebu.** Iz Zagreba javljajo: Bolgarski akademiki v Sofiji so pozvali vse one bolgarske vseučilišnike, ki eventualno še niso dvignili svojih demisorijskih, da to store, zvesti svojim tradicijam v borbi za svobodo vseučilišča.

Vestnik.

Nezaslišan atentat na pravice učiteljstva se je zgodil na II. mestni osemrazredni ljudski šoli v Ljubljani. Učiteljska konferenca sklepa, kateremu učencu se da izpustnico, kateremu pa ne, in to po obrazložitvi in poročilu dotičnega razrednika. V nekem slučaju je razrednik priporočal, naj se nekemu učencu ne izroči izpustnica, ker deček že dve leti ni obiskoval šole zaradi zanikarnosti, pač pa naj se store koraki, da bo deček obiskoval šolo in zadostil zakonitim zahtevam. To je edino pravilno postopanje, ker ne vemo, kako naj bi se moglo izsiliti učitelja, naj proti svojemu prepričanju izda učencu rede, ki jih ni zaslužil. Kaj takega bi bilo nezaslišano. Toda zgodilo se je! Pri konferenci 26. maja je začasni voditelj začel vplivati na konferenco na vse načine, naj svoj sklep, ki ga je storila, revocira ter naj glasuje za izpustnico. Od zrelih mož, ki naj mladino vzgajajo, v značaju zahtevati kaj takega, je naravnost nesramno! Da bi začasni voditelj — protežiranec klerikalcev — lažje dosegel svoj namen, je povedal, da se bo ukrenilo, da bodo oblastva delegirala drugo šolo, in sicer šolo v Marijanišču, da bo izprašala dečka, da dobi izpustnico, in da bo II. mestna šola prišla v čudno luč zaradi tega. Torej se je že naprej garantiralo, da bo deček dostiznal, da si že dve leti ne obiskuje šole. Zares smo radovedni, katera šola bi takemu učencu votirala izpustnico, in le škoda, da zaradi omahljivosti nekaterih tovarišev ne pride od tega. Žal, da je glasovalo proti svojem prvoletnemu sklepu osmero tovarišev, ki razen kateheta niti ne poznajo dotičnega dečka, kamoli, da bi vedeli soditi, mu li pristojna izpustnica. Edino kompetentna v taki zadevi je sodba razrednika in ta je ostal, kar je samobesni umevno, pri prvotnem sklepu, kar dokazuje, da je sodil premissljeno, zakaj v nasprotnem slučaju bi se mu lahko očitala nepremišljenost in nerazsodnost. Ako je bil prvotni sklep učiteljstva protizakonit, ga lahko razveljavijo in tudi morajo razveljaviti šolska oblastva, ako pa je zakonit, naj se ne zahteva nasprotnega sklepa! V interesu šolstva paje, da se vsa zadeva natančno preišče in spraviv pravitir. Da bi se učiteljstvo balo, da bi se dotični deček izprašal na kaki drugi šoli, tega naj nihče ne misli, ker vemo, da je ni šole v Ljubljani in nikjer, ki bi mogla dati izpustnico učencu, ki je dve leti zanemarjal šolo. Četudi ima začasni vodja II. mestne šole v Ljubljani šolo v Marijanišču za tako slabo, da bi takemu učencu izdala izpustnico, se učiteljstvo II. mestne šole ne boji, ker o šoli v Marijanišču bolje sodi. Javna morala pa zahteva, da se ta slučaj razbistri. Spominjamo se še preživo slučajev, ko je moralo šolsko vodstvo v St. Vidu razveljaviti že dane izpustnice. Omenjeno bodi še, da je začasni vodja II. mestne šole kvalificiral postopanje učiteljstva kot nekakorenitentno proti šolskim oblastvom, če ne glasuje za izdajo izpustnice. Zaraditega je nujno potrebno, da šolska oblastva to stvar uredi, da bo učiteljstvo vedelo, pričem je. Vsekolič pameten človek bo spoznal, da učitelju ni na tem, da ima v svojem katalogu vpisanega učenca, s katerim ima vedne preglavice, ampak le za to, da se postopa zakonito! Naravnost nezaslišano je, če predsednik konference hoče nekako izsiliti kak sklep na ta način, da namigava, da se bo učencu izprašal na kaki drugi šoli, ki ji bodo dali migljaj, naj ga spozna za sposobnega. Proti takemu postopanju mora protestirati vsak učitelj, ki ima le trohico časti v sebi. — Mi bomo gledali z vso pazljivostjo, da se dožene pravica, pa bodi to komu vseč ali ne! Saj smo menda še v ustavni državi!

Direktno hujskanje. „Slovenec“ prihaja vsak dan lepši vsak dan odkritosrenejši: vedno bolj odkriva nagoto klerikalnih nakan. Sedaj je začel direktno hujskati na pomoje. V 121. številu piše doslovno: Povemo „Sokolom“ sledeče: Nas njihovi izleti prav nič ne brigajo. Ako pa bodo po deželi izzivali, se jim zna zgoditi, da na delo sploh ne bodo smeli več. Zato bo skrbelo naše ljudstvo, katero bomo temeljito poučili na naših shodih in predavanjih o nakanah teh tičev. — Tako pisanje ni nič drugega nego direktno hujskanje ljudstva na nasilna dejanja, ki ga naj spravijo v nesrečo. „Sokol“ seveda nič ne izziva, ampak „Slovenec“ izziva in kliče „na korajžo“. Njegovi agitatorji in hujskači utegnejo res naštevati ljudstvo, da bo po kmetih napadalo in pobijalo ljudi. Agitatorji in hujskači se bodo seveda potem poskrili kakor plašni zajci, kazen pa naj udari tiste, ki se brezpogojno vdajajo klerikalnemu terorizmu. Prosimo učiteljstvo, naj opozarja ljudstvo, da naj ne

sluša hujskajočih besed, da ne pride po nedolžnem v nesrečo. Zakon je še danes v veljavi. Opozarja naj ljudstvo, da bodi pametnejše, olikanejše in dostojnejše, nego so njihovi hujskajoči voditelji, ki nimajo sami poguma, da bi dejansko izvrševali svoje nečuvne strasti. Ako je pa moč hujskajoče besede jačja od pametnega in resnega opomina, potem naj zaslepljeno ljudstvo samo nosi posledice. Ko se mu odpro oči, bo obračunalo s svojimi hujskači in krivimi preroki!

Zoper „nakujskane kmete“, tako piše sobotni „Slovenec“, ki so se drznili priti pogledat, kakšno je graško vseučilišče, ki ga oni vzdržujejo s svojimi davki in na katerem se pridijo njihovi sinovi, zabavlja tudi „Učit. Tov.“ To je pa čudno od urednika tega učiteljskega glasila, kajti Gangl je vendar socialni demokrat in mora zato biti vnet za ljudska vseučilišča. Kakšno ljudsko vseučilišče pa je to, če te takoj s palico po buči udarijo in na cesto vržejo, kakor vidijo, da si kmet ali delavec! „Učit. Tov.“ tudi hvali slovensko svobodomiselnost dijaštvo, ker se je tako junaško nemškim buršem pod noge položilo in zopet zatajilo svojo narodnost. Učiteljem nič kaj ne častitamo k takemu glasilu. — „Slovenec“ jo zavije, da je res vreden občudovanja! Kdaj pa smo zabavljali proti kmetom? V zadnji številki smo v „Politiškem pregledu“ napisali notico, kjer smo samo registrirali, kaj se je zgodilo v Gradcu. Drugega nič! Zakaj li naj zabavljamo proti kmetom, ko so vendar vredni pomilovanja! Interesantno pa je, da govori „Slovenec“ o bučah, kadar govori o kmetih in delavcih. Seveda: ti imajo buče, samo prečastiti zavijači imajo glave! To je res lepo odlikovanje trpečih in delovnih slojev! — V isti notici smo tudi samo povedali, kako se giblje napredno dijaštvo. „Slovenec“ pa je resnica vedeta briga, glavno mu je, da laže in zavija, ker stoji še vedno trdovratno na stališču, da bodi teorija drugačna od prakse. Hinavec!

„Slovenec“ častikraje. Proti ljubljanskemu „Slovencu“ je vložil zaradi častikraje tožbo dr. Gregorin iz Trsta. V „Edinosti“ pravi dr. Gregorin v „Izjavi“ to-le: „Na drug način (kakor s tožbo) nisem smatral za potrebno odgovarjati listu, ki je dosegel rekord v častikraji ne le na Slovenskem, nego menda v Avstriji sploh; kajti kakor je podpisane mu znano, je bilo uvedenih proti „Slovencu“ v zadnjem času 13 kazenskih pravi radi častikraje, od katerih so vseče še tri, dočim je v desetih pravih „Slovenec“ preklical žalitve ter plačal dotične kazenske stroške, da se je rešil kazni.“ — To je vsekakor lep in spodoben list! Čast mu! Zato pa tu opravičeno brani — vero in moralo!

Gangl išče zaslug. Vsakomur je znano, da je Gangl velika ničla. Ker ima ta mož v Idriji toliko vpliva, kolikor ga mu Kristan pusti, zatekel se je k eraričnim drvarjem po Čekovniku in Vojskem s ponudbo, da je pripravljen zanje iti na Dunaj. Seveda Gangla ne bo noben drvar pošiljal na Dunaj, ker je vsakdo prepričan, da bi Gangl utegnil še to skaziti, kar je že pripravljeneza za erarične drvarje. Če ima res Gangl kaj sreča za uboge trpine, naj vendar od svoje zelo mastne plače kaj žrtvuje za delavske namene. — Tako piše „Slovenec“ pretekli terek. Kaj dela Gangl kot dež. poslanec, je njega stvar. Za svet ne hodi vpraševati idrijskih klerikalcev, to je res. Res pa je tudi, da nikomur ni mar, kaj dela s svojo plačo, ki jo pošteno zasluži s poštenim delom. Vsaj toliko kot Gostinčar, ki je poslanec čekovniških in vojskarskih drvarjev, je tudi on že žrtvoval za delavske namene, ne da bi tega obehal na veliki zvon. Ta notica pa zopet kaže, da so „Slovenčevi“ uredniki in dopisniki večji drvarji od zgoraj imenovanih; kaže pa obenem z vsemi drugimi nebrojnimi napadi na Gangla, kako jih boli, ker je pri volitvah podržal dekana Arkota; prosimo: učitelj podržal dekana! Zato pa je Gangl tako velika ničla! — Sicer pa ni mogoče odgovarjati na vse napade, prezlobni so. Eno dobroto pa imajo vendarle: obsojajo se sami!

Srečko Stegnar, učitelj v moški kaznilnici v Maribornu, je šel po 45letnem službovanju v pokoj. Tov. Stegnar je zavzemal svoječasno v šolstvu, narodnem in političnem delovanju na Kranjskem važno ulogo. Najprej je služboval v Idriji. Bil je okrajni šolski nadzornik za logaški okraj, pozneje kot kaznilnični učitelj v Ljubljani je bil tudi član mestnega šolskega sveta. Svoječasno je bil tudi deželni poslanec mesta Idrije. Želimo vrlému šolniku in tovarišu, da bi dolgo let užival zasluženi pokoj!

Umrl je starosta radovljiškega učiteljstva, nadučitelj v Boh. Beli, Franc Ausser dne 29. maja 1908 po kratki, a mukopolni boleznii v lepi starosti 64 let. Pogreb se je vršil prav veličastno v nedeljo dne 31. maja ob 11. uri dopoldne v čarobnolepemu kraju, Boh. Beli. Udeležilo se ga je nebroj ljudstva, šol. mladina, gasilno društvo, 6 duhovnikov in 28 tovarišev, oziroma tovarišic. Prihiteli so vsi, celo iz daljnih krajev, a žal, da so bili odsotni najbližji sosedje — naši vrli Jeseničani! Zakaj, je pač uganka! Nekrolog objavimo prihodnjik.

Učiteljstvo v Starem trgu pri Ložu priredi binkoštno nedeljo, t. j. 7. t. m., veseličico s petjem, godbo in šaljivo pošto. Vstopnina prosta. Prostovoljno darovani doneski se

bodo porabili za pogoščenje šolske mladine pri jubilejski slavnosti, ki jo priredi učiteljsvo mesec pozneje, t. j. 8. julija. Veselica se vrši pri Wigeletu v Podubi. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v ponedeljek, dne 8. junija. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. K obilni udeležbi vljudno vabi učiteljsvo.

Krožek učiteljskega kranjskega sodnega okraja se vabi k zabavnemu izletu v Skofjo Loko v četrtek dne 11. junija. Odhod iz Kranja z vlakom popoldne ob 3:07 uri. Pri tej priliki si ogledamo tudi tovarno za sukno g. Krennerja. Gostje dobro došli. Ob neugodnem vremenu se preloži na 25. t. m.

Protestni shod. Na jesenih pripravljajo velik protestni shod gorenjskih posestnikov proti discipliniranju jesenskih učiteljev, zlasti proti neopravičenemu premeščanju učitelja Fabinea.

Trubarjeva 400letnica. V ponedeljek, dne 8. junija t. l., poteče 400 let, ko se je rodil v Rašici na Dolenjskem očče slovenske književnosti Primož Trubar.

Na občnem zborovanju učiteljskega društva za Trst in okolico, ki se je vršilo 10. majnika v Sv. Križu, v zgornji tržaški okolici, je neka učiteljica s pismenim poročilom javila izstop iz društva 13. učiteljic. V prošlem tednu pa sta izstopila iz društva še 2 učitelja in 1 učiteljica. Kaj pomeni to?

Izkaz prispevkov za koncert v prid „Učiteljskega konvikta“. Denarne prispevke so darovali: g. Adlešič 5 K, g. Antolič 2 K, g. Anžiček s soprogo 4 K, g. Falešchini 1 K, g. dr. Gallasch 2 K, g. Gerald 2 K, g. Goslar 2 K, g. Gregorič 5 K, g. Havelka 2 K, g. Huth 2 K, g. Janša 1 K, g. Jerman 4 K, g. Jugović 8 K, g. Jurčec 2 K, g. Juvančič 2 K, g. Križman 3 K, g. Levičnik 6 K, g. dr. Maurer 3 K, g. dr. Mencinger 2 K, g. Naglič 2 K, Neimenovana 1 K, g. Pfeifer 5 K, g. dr. Pompe 2 K, g. dr. Pučko 10 K, g. Bajar 5 K, g. Rezac 2 K, g. Rozman 4 K, g. Rozman 4 K 11 h, g. Rupert 3 K, g. dr. Schäffer 1 K, g. Schener 2 K, g. Stiasny 30 K, g. Sustersič 2 K, g. Tavčar 1 K, g. Tekavčič 20 K, g. dr. Trenz 4 K, g. Zofija Vanič 1 K, g. Volavšek 5 K, g. dr. Vončina 2 K, g. Wiegler 2 K, g. Zoter 2 K, g. Žagar 3 K, g. M. V. Zener 2 K, g. Lapajne 2 K, Okrajna posojilnica 25 K, g. N. pl. Gutmannsthal iz Radeč 20 K, g. F. Piatnik 20 K, g. A. Krisper 20 K, g. V. Hauler 5 K, g. G. pl. Fladung 3 K, g. V. Homan 10 K, g. A. Bosina 5 K, g. M. pl. Meyer 4 K, g. F. Hmelj 4 K, g. Rant 2 K, g. dr. Homan 3 K, g. A. Kolnik 3 K, g. V. Jamšek 2 K, V nabiralniku v gostilni Hmelj nabranih 16 K, g. Demšar — Smarjeta 3 K, Učiteljsvo v Skocijani 7 K, g. J. Kocijančič — Studene 10 K, Učiteljsvo v St. Jerneju 7 K, Učiteljsvo v St. Rupertu 10 K, g. F. Čerov 2 K, Šolsko vodstvo na Vel. Trnu 4 K, Rodovina Lundrova — Raka 10 K, Učiteljsvo v Leskovcu 8 K, g. Cvirn — Vel. Dolina 4 K, Pri učit. sestanku v Cerkljah nabranih 12 K 10 h, g. Kobau Amalija nabrala v Kostanjevici 78 K, g. Pavčič nabral v Kostanjevici 12 K 60 h, katere so darovali gg.: Hafner, Pavčič, Grailand, Trost, Rostohar, Bartel, Ahčin, Čebulj, Sever, Gorjup, Moser, Jankovič, Petrovič; Sola na Bučki 4 K, g. Golob nabral na krožku na Pirožici 7 K, g. nadzornik Vodušek 5 K, g. Seličkar — Sevnica 10 K, g. Kosar — Rajhenburg 2 K, g. Malnarič nabral v Sv. Križu 43 K, Iz Rajhenburga za vstopnice 20 K, g. L. Bučar — Kostanjevica 5 K, g. Knapič — Videm — nabral od članov 33 K, g. K. Kobau Amalija iz Kostanjevice vstopnino zase, g. dr. Češarka s soprogo, g. dr. Prevečer, g. Ribitscha in g. Kalan 8 K Skupaj 621 K 81 h. — Pri blagajni se je dobilo 184 K 31 h, pri srečolovu se je izkupilo 206 K 38 h. Vsega skupaj torej 1012 K 50 h. Stroški znašajo 162 K 50 h. Čistega dobička je 850 K. — Dobitke so darovali: g. Ambrožič — Čatež, g. Auman — Krško, g. Mici Cenan — Krško, g. Cvirn — Vel. Dolina, g. Engelberger — Krško, g. Humek — Krško, g. Jamšek — Rajhenburg, g. Jerman — Krško, g. Jerman — Krško, g. Klabučar — Krško, g. Kocijančič — Bušča vas, g. Kunej — Videm, g. Levstik in g. Marčič — Krško, g. Marinček — Krško, g. Pečnik — Krško, g. Račič — Boštanj, g. dr. Romih — Krško, g. M. Rumprecht — Krško, g. Stancer — Krško, g. Stary — Krško, g. Tavear — St. Jernej, g. Umek — Krško, g. kaplan Vidmar — Krško, g. Rainer — Rajhenburg, g. Zesser — Krško, g. Zirec — Krško. Imena darovalcev iz Vidma nam niso znana.

Za Božidar Flegeričev spomenik so darovali gg.: Slane Ernest, Petrovič 5 K; Fil. Zencovich, Sv. Bolfenk 4 K; Albert Zencovich, Osek 2 K; Ant. Puklavec, Gradec 5 K; I. Tomašič, Vitan 1 K; I. Poplatnik, Sv. Tomaž 60 h; A. Alt, 40 h; Herzog Lend, Ormož 1 K; L. Šijanec, Svetinje 50 h; I. Bajšp, Ormož 50 h; I. in M. Žolnir, Velika nedelja 1 K; Eng. Gangl, Idrija 5 K; dr. Fr. Ilesič, Ljubljana 2 K; R. Košar, Sv. Bolfenk 3 K; I. Kolarič, Jastrebec 2 K; I. Rozina, Ormož 1 K; dr. Flor. Kukovec, Maribor 5 K; M. E. Šepce, Maribor 2 K; dr. Ant. Žižek, Ormož 3 K; Alojzij Sagaj, Laporje 2 K; Strenček Simon, Zibica 2 K; Iz Središča: Lukačič Fr. ml. 1 K, Lukačič Rud.

1 K, Ploh Jož. 1 K, Ploh Jak. 1 K, Praprotnik Mat. 1 K, Pajek I. 1 K, Jož. Novak, Maribor 10 K; po g. Muto Osvaidu „Sokolsko društvo“ v Opatiji 13 K. Vsem presrečna hvala. Za nadaljnje darove se vljudno prosim.

Iz koprškega okraja nam pišejo: Dopisnik iz Istre je v 21. številki našega „Učit. Tov.“ svoje kolege in kolegince iz občin Dekani in Marezige preostro napadel, očitajoč jim stanovsko nezavednost. Resnici na ljubo je pripomniti, da ni bilo na zborovanje njenega kolege in kolegince ne samo iz občin Dekani in Marezige, kakor omenja dopisnik, ampak tudi njenega iz občin Koper, Pomjan, Izola in Milje. Napad je bil torej izvršen pristransko. Zakaj? To bo vedel dopisnik najbrže sam. Morda se tu res dobi kak mlačnež, a dobe se tudi kolegi, ki so gotovo tudi zavedni. Mnogi tovariši se niso udeležili zborovanja iz tehničnih razlogov in so svojo neljubo zamudo tudi za časa opravičili, drugi pa gotovo obžalovali. Iz teh razlogov je nekaj tovarišev prosilo odbor, naj bi se zborovanje vršilo še e. l. 14., namesto 7. maja, kakor je odbor nameraval in šele po prošnji določil dan zborovanja. Prosilci in drugi tovariši, ki so vedeli za to prošnjo, so pričakovali, da bo odbor to upravičeno željo gotovo upošteval. Toda ne! Ker je bil predsednik tega dne morda zadržan, se je rajši pustilo, da se ne udeležijo zborovanja od 15 drugih tovarišev in tovarišic iz zgoraj navedenih šestih občin. Toliko v opravičenje.*

Izredna narodna požrtvovalnost. Prejeli smo in priobčujemo: Kakor je znano, je založilo društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju svoječasno za vsa slovenska društva legitimacijski list, ki se prodaja izključno v korist družbi sv. Cirila in Metoda. Da je bila ta misel dobra, pričča to, da so mnoga zavedna društva, ki nimajo ljubezni do svojega naroda le na jeziku, ampak tudi v srcu, posegla po tej izkaznici; a še več jih je bilo, ki so — ali iz sovraštva do naše šolske družbe, ali iz strahu pred vsakim, tudi najmanjšim narodnim davkom uvedla lastne liste. — Med onimi, ki so se prvi odzvali našemu pozivu, ki pomagajo reševati slovensko mladino na narodnostnih mejah, nam je imenovati „Prvo češko splošno delniško društvo za zavarovanje na življenje“, oziroma njeno glavno zastopstvo v Trstu, ki je — edino te vrste — že v drugi naročilo 200 komadov naših izkaznic, ki jih prilaga zavarovalnim policam, da tako pokaže svojo narodno zavest. A samo to omeniti še ne zadostuje! Ta zavarovalna družba plačuje iz lastnega nagiba komad po 1 K, in ne kot velja drugače, po 20, oziroma 10 vinarjev. Klic „Svoji k svojim“ je tudi tu na mestu. Čim bolj bomo podpirali „Prvo češko zavarovalnico na življenje“ v Trstu, več bo imela od tega koristi družba sv. Cirila in Metoda, lažje bo izvrševala vzvišeno nalogo. — „Odslek za vseslovenski legitimacijski list“ v akademskem društvu „Sava“ na Dunaju, XVII., Schellhammergasse 4.

Iz deželnega šolskega sveta štajerskega. Premeščena je def. učiteljica Ivana Supančičeva iz St. Vida pri Planini v Šmarje pri Jelsah. Dovoljenje za zakon se je dalo def. učiteljici na Prihovi Nat. Krečevi in nadučitelju na isti šoli Lovru Serajniku.

Še vedno pri starem. Slovenski oče piše iz Trsta: Kar se tiči slovenske šole v našem mestu, smo še vedno pri starem. Izvemši I. deklisli razred, ki se je odprl v ul. S. Francesco d' Assisi št. 2, nimamo v sredini mesta nikake slovenske šole. Sedaj se zopet bliža čas, ko si starši belimo glavo, kam naj pošljemo v šolo svoje otročiče, da se tam ne odtujijo? — V italijanske šole jih ne pošljemo, ker so to prave raznarodovalnice za naše otroke in pa, ker niso v najboljšem glasu. V nemških šolah, kjer se vsaj za silo uči tudi slovenski, jih ne moremo poslati, ker nam otročičev zaradi pomanjkanja prostora — ne sprejmejo. V imenu tisočev slovenskih staršev prosimo naše voditelje, naj z vsjo odločnostjo zahtevajo od vladnih krogov, da se tudi nam da ono, kar imajo tu že zdavnaj naši sosedje in kar se je dalo nemškimi državljanom in nedržavljanom. Naj bo že enkrat konec naši beračiji na šolskem polju — to prosimo in zahtevamo! — Pravočasno naj se naznani, kam naj vpišemo svoje otroke, da se ne bo ponavljala stara pesem. Do grla smo siti teh turških šolskih razmer in ako se stvar ne uredi, bomo morali oprijeti se skrajnih sredstev, kar ne bo v čast ne vladi in ne državi. Namesto da bi tudi mi obhajali jubilejsko leto, bomo siljeni iti na ulico, da izsilimo, kar se nam po 24letnih prošnjah — izlepa noče dati! Čakali smo dovolj, sedaj zahtevamo!

Službe. Na dvorazredni ljudski šoli v Kropi se razpisuje nadučiteljska služba s postavnimi prejemki in z naravnimi stanovanjem v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje je vlagati do 15. junija 1908 e. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Radovljici. — V novo-meškem šolskem okraju se razpisujejo v stalno nameščenje učna mesta na enorazrednicah v Ambrusu, Poljancah, Topli rebri in učno mesto na štirirazrednici v Žužemberku. Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom vlagajo do 25. junija 1908 e. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Rudolfovem. — Na enorazrednici v St. Urški gori je oddati mesto def., oziroma prov. Prošnje do 20. junija v Kranj.

*) Želimo, da se vbodoče take interne zadeve razgovore v društvu samem. Uredn.

odkoder nam še vedno prihajajo nemški razpisi učit. služb.

Furlansko zavetišče otrok. V Gradšču ob Soči se je vršilo posvetovanje o ustanovitvi zavetišča otrok za Furlanijo v spomin 60letnice cesarjeve. Udeležba je bila velika.

Velika pevka slavnost leta 1909. v Ljubljani. Prihodnje leto poteče 25 let, odkar se je ustanovilo v Ljubljani delavsko pevsko društvo „Slavec“. Ta izredni pojav v slovenskem pevskem društvenem življenju proslavi društvo z veliko pevsko slavnostjo v dneih 27., 28. in 29. junija 1909. l., na katero bo vabilo poleg slovenskih tudi slovenska društva, saj je „Slavec“ v teku 25 letnega delovanja postal osebn o znan daleč preko mej slovenske domovine. Društva naj se pri določitvah svojih prireditev v prihodnjem letu blagovole ozirati na zgoraj omenjene dneve.

Otvoritev hotela „Triglav“ v Bohinju. Predzadnje nedeljo je otvoril gosp. A. Seidl hotel „Triglav“ na Bohinjski Bistrici. Izletnikom, ki so se pripeljali ob tej priliki iz Ljubljane in Gorenjske s posebnim vlakom, je priredil izborni uspel banket ob sviranju ljubljanske družstvene godbe. Uvesti hoče, da privabi tudi v zimski sezoni tujce v slikoviti Bohinj, sankalski in drsalski šport po vzorcu drugih dežel. V to svrho je že sedaj uvedel razsežno reklamo. Poleti pa misli napraviti lastno avtomobilno zvezo z Bohinjskim jezerom. Letoviščarji, katerih se je že mnogo oglasilo, bodo imeli na razpolago domače ekvipaže.

Listnica uredništva.

V Berlin: Porabimo prihodnjič. Hvala in pozdrav! J. P. D.: Dobro! Napravite, kakor nam pišete. Čim prej, tem bolje. Pozdrav!

Uradni razpisi učiteljskih služb.
Št. 842. Kranjsko. 123 1-1

V črnomaljskem šolskem okraju se razpisujejo v stalno nameščenje učno mesto na štirirazredni ljudski šoli v Metliki ter učna mesta na enorazrednicah v Gribljah, Preloki in Radenci.

Zadostno opremljene prošnje naj se predpisanim potom semkaj vlagajo do 23. junija t. l.
C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 25. maja 1908.

Poslano.*)
Preklic.

Blag. g. Jakobu Kopicu, nadučitelju pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

V poslanem, priobčenem v „Učiteljskem Tovarišu“ št. 22, z dne 29. maja 1908, trdite, da so sedaj na šolah, izrečenih vodstvu nadučitelja Ivan Kaulerja, do skrajnosti neznosne razmere, namigujete, da je šolski voditelj provzročil navedene razmere in pomilujete njemu podrejeno učiteljsvo!

Svojerodno podpisano podrejeno učiteljsvo petrazredne deške in štirirazredne deklishe ljudske šole v Ptujski okolici slovesno in odločno izjavlja, da ne vladajo sedaj na imenovanih dveh šolah do skrajnosti neznosne razmere, da jih zaraditega tudi ni mogel provzročiti šolski voditelj, da je nadalje pomilovanje njemu podrejenega učiteljsva popolnoma odveč. Ptujška okolica, dne 1. junija 1908.

Fran Vabič, učitelj.	Vinko Šrona, učitelj.
Valentin Kajnih, učitelj.	Schreiner Ana, učiteljska supletinjša.
Adela Machnitsch, učiteljica.	Marija Terstenjak, učiteljica.
Marija Luknar, učiteljica.	Valentina Kauler, učiteljica.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Zalogo šolskih zvezkov za Štajersko

(od dež. šol. sveta potrjeni z dne 3. oktobra 1899) za **Kranjsko** po F. Levčevim lepopisju iz najboljšega papirja, enakomernimi čistimi črtami, pivnikom in poljubnim ovitkom priporoča 53 26-10

A. Umek v Brezicah in Krškem.
Uzorec na zahtevanje zastojn in franko.

Kolega!
Svetujem Vam, da kupite svoji soprogi, s čimer ji napravite veselje.

Hočete?

Naročite ji krasno in praktično sukno za krilo. Čujte, kaj piše gca. učiteljica Frič-ova iz Slatenice: „Jaz sem popolnoma zadovoljna; v dokaz služiti, da sem izmed osem kosov, ki ste mi jih poslali na izber, izbrala sedem.“

A glejte, kako so cenene:
1 kos sukna za celo stoparino krilo K 1-90
1 " " " kuhinjsko " " 2-
1 " " " vrtno " " 2-40
1 " " " lepišo " " 3-
1 " " " prav lepo " " 3-40

Naročite takoj po povzetju od tvrdke
Adolf Buchta v Kamenci, p. Šadek v Poličky, Češko. 113 26-2

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko)

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigo-101 12 2 tržicah naslednje pravne knjige:

- 1. Civilnopravni zakoni** (IV. zvezek Pravnih zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvaškim stvarnim kazalom, obsegajoči XII in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga K 8-
2. Odvetniška tarifa; določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom (20 tabel). 1906. Broširano K 1-80
3. Zakoni o javnih knjigah, zemljiških itd. (V. zvezek Pravnih zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošenj in vpisov. 1908. Knjiga v dveh delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5-60
popolno v platno vezana K 6-
Ponatis iz knjige, navedene v točki 3.:
4. Vzgladi predlogov, sklepov in vpisov za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Broširana K 1-
5. Kolkovina in vpisnina pri zemljiški knjigi. Stenska tabela na močnem papirju. 60 h.

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo,** s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K 4-40

Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah.** 1908. Cena mehko vezani knjižici K 8-80

Zvezek IV. in V. **Pristojbinske odljave ob konverziji terjatev.** 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K 1-80

Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zlozbi zemljišč.** 1908. Mehko vezano K 2-
Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari.** 1908. Mehko vezano K 8-80

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštneemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priraunajo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštneine v gotovini ali poštih znamkah.

Angleško skladišče oblek
Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, sportskih oblek, površnikov, dežnih plaščev in zimskih suknjev. Obleke in površniki, kakor tudi danski kostumi se izdelujejo po meri in najnovjšem kroju.

Na zahtevanje se pošlje na izbirno tudi brez povzetja. V zalogi so vedno najmodernejše danske obleke. Jako nizke cene. **O. Bernatovič.**

30 24-12

P. n. učiteljsvu in sl. občinstvu se priporoča

Kavarna Evropa
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Na razpolago je „Učiteljski Tovariš“ in vsi drugi slovenski in velika izbira tujih časopisov. — Za točno postrežbo in dobro pijačo je kar najbolje preskrbljeno.

Anton Tonejc,
kavarnar.

27 26-12

Odlikovana
Prva kranj. tvornica klavirjev
Ljubljana, Hilserjeve ulice št. 5
blizu Gradišča

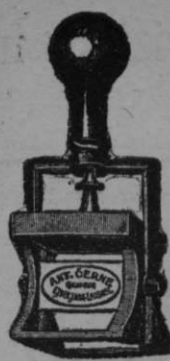
Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene **pianine, klavirje** in harmonije tudi **samoigralne**

za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje. 28 52-18

Največja tvornica na jugu Avstrije
Jamstvo 6 let. Ekspert v vse dežele.

Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štambiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.
Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štambilje za datum, vsakovrstni klišaji, monogrami itd. itd. 52 19
Ceniki gratis in fränko.

Platno,

volneno blago in sukno, v vseh mogućih širinah in dolžinah, jako močno, šifon, croise, francoski beli in barvast satin, robci, brisače, bele in barvaste garniture za domačo porabo, oprave za neveste, vsekaz solidno blago, priznana najboljša dobava lastne manipulacije.

A. F. Fialka,

specijalna veletrgovina v Treuštatu pod Radhostem (Morava).

Vzorec in ceniki fränko. — Tovarniške cene. Ustanovljeno leta 1875. 88 13—5

Cenovnik zastoj in poštnine prosto. Največja in najbogatejša tvorniška zaloga priznana pravih švicarskih

Union-ur

31 52—23
katerih tvornic delničar sem in edini zastopnik za vso Kranjsko, ter zastopnik ur Schaffhausen, Klassig in Glashütte.

Velika zaloga zlatnine, srebrnine in dragocenih kamnov, kakor blaga od srebra in kinasrebra

Fr. Čuden urar in trgovec v Ljubljani

Prešernove ulice nasproti frančiškanskemu samostanu.

JAN BAŠTA

v Schönbachu pri Hebu (Češko),

sloveča tvrdka za dobavo godal, svetovnoznana zaradi svoje vsestranske priznane solidnosti, priporoča p. t. gg. učiteljem in zborovodjem svoje neprekošljive koncertne in orkestralne gosle, viole, čele, base, citre, kitare prvega reda ugodno doneče in prijetnih tonov z lesenimi ali kovinskimi stroji, dobre in trpežne strune za vsa godala, mojstrske gosli z lepim lokom in leseno škatuljo (9, 10, 12, 15 gl.). Ceniki gratis in fränko.

Najugodnejša prilika za nakup. Vsaki instrument se pred odposiljanjem strokovnjaško preizkusi.

Stare gosli in čela se zamenjuje za nove. Prva prodaja gramofonov in najpopolnejših ploč.

Velecenjeni gospod!

Poslane gosli so me po svoji ukusni obliki in vsled prijetnega glasu popolnoma zadovoljile! Mislim, da je dolžnost vsakega zavednega Čeha, da naroči svoje potrebščine pri Vaši cenji, firmi, ki ne more ž njo tekmovali nobena inozemska tvrdka. Želim Vam mnogo uspeha in ostajam prijateljsko vdani

Fr. V. Mohapl, ravnatelj. L. 29. XII. 1906.

Ne kupujte pod roko od prekupecev, obrnite se najprej in naravnost na našo tvrdko!

P. T. Jan Bašta, Schönbach! 89 18—5
Morem Vam sporočiti, da mi ugaja poslani bas radi lepega glasu in primerne cene. Pošiljam Vam zadnje doplačilo z zagotovilom, da ste me popolnoma zadovoljili. Borovany u Olešnice, 2./I. 1908.

A. Zimmermann, ravnatelj.
Na tisoče pohvalnih pisem svedoči gg. učiteljem in zborovodjem o kakovosti in primernosti mojih instrumentov.

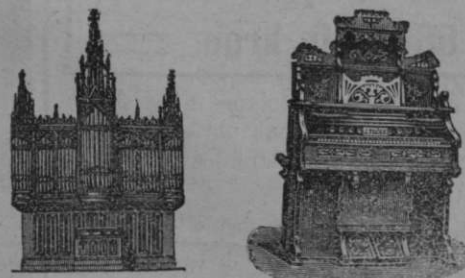
Odlikovane z zlatim zaslužnim križem s krono.

C. kr. privil. tovarne

orgelj in harmonijev

Jan Tuček, Kutna gora

(Češko) 25 26—12

stavi in dobavlja orglje vseh velikosti, sistemov in slogov, harmonije s stiskalnimi in sesalnimi sistemom (Cottage-orglje), klavirje in planine najmodernejših konstrukcij.

3 do 5letna garancija. Ustanovljene l. 1869. Nizke cene. Tudi na obroke.

Tovarna je postavila že nad 6000 instrumentov. Ilustrirane prospekte orgel, cenike harmonijev in klavirjev gratis in fränko.

Slovenci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda! 122 31 2

Učiteljska tiskarna

se priporoča šolskim vodstvom za tisk

letnih poročil

Blaž Jesenko

Ljubljana

Stari trg šte. 11

priporoča (154) 12—8

klobuke, cilindre, čepice itd.

najnovije fašone po najnižji ceni.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prtji, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezenine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica: Kolodvorske ulice št. 8. 15 53—38

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživlja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339-88
Zavarovalnine	8.090.621-62
Izplačane škode in kapitali leta 1905	4.361.233-89
Rezervne in poroštvne zaloge	34.791.584-99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391-24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781-48
Izplačana dividenda členom življen. oddelkov l. 1905	206.296-40
V vsem pa doslej	1.606.893-21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509-80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383-75

Vsa pojasnila daje 22 26—11

General. zastop banke „Slavije“ v Ljubljani,

Gospodske ulice št. 12.

VERONIKA KENDA

v Ljubljani

na Dunajski cesti šte. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učitelstvu svojo

veliko zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. 14 52—40

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov.

Pišite po vzorce!

Modno blago

volneno in pralno, damsko in moško, platno, damasti, namizni prtji, brisače, blago za srajce in vsakovrstno drugo platneno in pavolnato blago stalnobarvni 13 26—16

= ZEFIRI =

prekrasnih modnih vzorcev za srajce, oblačila itd. samo dobre, preizkušene kakovosti priporoča

Razpošiljalnica za platneno in modno blago

V. J. Havliček a bratr Podčbradi na Češkem.

Mnogo pohvalnic. Naročila za več nego 15 K pošiljamo poštine prosto. Zavitek s 40 metri pralnega blaga za 18 K fränko.

Pišite po vzorce!

Narodna knjigarna

12 52—31

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učitelstvu za dobavljenje vseh

knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

Fr. Burger

Spodnja Šiška

(pri Ljubljani)

parotovarna lesnih izdelkov in vseh v mizarsko stroko spadajočih del.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke. 11 26—17

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem

poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učitelstvu in drugemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega orodja, umetnin, trgovskih knjig, razglednic itd. 17 26—12

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

tovarna oljnatih barv, laka in firneža v Ljubljani, Miklošičeve ulice 6 nasproti hotela „Union“ priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njiju priznana najboljši črni, medli 19 52—23
lak za šolske table.

Kaj podeli kavi lepo barvo in prijeten okus?

„Zvezdna“ in (8) 26—17

„Ciril-Methodova“

kavina primes.

Kupovalke teh izdelkov dobivajo od Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani brezplačno mesečnik „Slovenska Gospodinja“.

FR. STUPICA

v Ljubljani

Marije Terezije cesta šte. 1 in Valvazorjev trg šte. 6

priporoča svojo zalogo najbolj priznanih slamoreznic, mlatilnic, vratil, čistilnic, strojev za košnjo in obračanje sena.

Kmetovalci, ki rabijo pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnice, pluge in brane, peči, štedilnike in poljedelsko orodje, so zagotovljeni najboljše postrežbe. Mlekarnam se priporočajo izvrstni posnemalniki in trpežne ročke za prenašanje in prevažanje mleka, traverze, železniške šine, vedno svež cement, strešna lepenka, štorja za stropce, pločevina, nagrobni križi ter vse ključavničarsko, kovaško, kleparsko, stavbinsko, zidarsko, tesarsko in mizarsko orodje vedno v zalogi. (9) 26 17

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna raznovrstno skrivljenje hrbtnice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4, I. nadstropje.

Zavod je otvoren tudi med počitnicami julij in avgust.

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah od 9.—10. dopoldne in od 2.—3. popoldne v Wolfvih ulicah št. 12. 185 12—7

Ljubljanska plinarna

priporoča svoj

angleški plinov koks

kot kurivo prosto dima, saj in smradu, pripravno za kurjavo v šolah in stanovanjih.

Cenjeno učitelstvo in slavne šolske oblasti vabimo, da si ogledajo v ljubljanski plinarni naše

plinove peči in aparate za kuhanje

katero imamo vedno v najbogatejši izbiri na razpolago. 137 12—10

Učiteljska tiskarna

priporoča sl. šolskim vodstvom in š. svetom za cesarjev 60 letni jubilej krasne

jubilejske karte

na karton z vzbočenim emblemom (naš cesar l. 1848. in 1908.) in primernim besedilom.

Posamezni komadi: manjši po 10 h, večji po 20 h. Pri naročilu nad 100 komadov 10% popusta. 112 12-2

Za šolsko mladino najprimernejše in najcenejše darilo in spomin na letošnji jubilej.

Vsem onim, ki ljubijo žlahtno kapljico in dobro kuhinjo z vedno svežimi raznovrstnimi jedili priporoča svojo nanovo urejeno

restavrancijo

kakor tudi moderno opremljeni in ceneni

hotel

Južni kolodvor

nasproti kolodvoru

A. Seidel,

restavrater.

32 12-6

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani priporoča vizitke in raznovrstne kuverte s firmo.

Stanje hranilnih vlog koncem oktobra 1907: K 22.158.277-33.

Pošt. hran. rač. št. 828.406.

Telefon 185.

Stanje upravnega premoženja koncem oktobr 1907: K 12.746.874-08.

Kmetska posojilnica

ljubljske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18,

v lastnem združenem domu

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%

brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije. Na menice po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi 10 načrt glede amortizacije dolga. 12 10

IVAN JAX & SIN

Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Velika zaloga 12-6

dvokoles, šivalnih in pisalnih strojev.

Geniki zastoj in poštnine prosto.

C. in kr. dvorni založnik

papežev dvorni založnik

odlikovani lekarnar

Gabrijel Piccoli

v Ljubljani, lekarna „pri angelju“, Dunajska cesta

priporoča sledeče izkušene izdelke:

Želodčna odvajalna tinktura krepča želodec, vzbuja slast ter pospešuje prebavo in odprte telesa 1 steklenica 20 h. — Železnato vino krepča malokrvne in nervozne osebe ter blede in slabotne otroke. Polliterska steklenica 2 K. — Salmijakove pastile olajšujejo hripavost, razkrajajo sliz. 1 škatljica 20 h. — Malinčev sok, izboren naraven izdelek. Pomešan z vodo da za zdrave in bolne prijetno, žejo gasečo in zdravo pijačo. 1 kg steklenica K 1-50. — Antirreumon (cvet proti trganju) je najboljšo sredstvo zoper reumatične boli. Bolni udje odrgnejo se s tem trikrat na dan. 1 steklenica 50 h.

Na razpolago je mnogo zahvalnih pisem. Ceniki se razpošiljajo brezplačno in franko.

Naročila se izvršujejo točno po povzetju.

16 26-15

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štambilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejše do najfinejše. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznana dobro blago. Solidna in točna postrežba. 5 52-36

Pravkar izšlo!

Vojvodina Kranjska

17 zemljepisnih nariskov v barvotisku z besedilom in dodanim pojasnilom zemljepisnih znamenj.

Šestavil in narisal

Francišek Marolt, učitelj v Ljubljani.

Vsi nariski, izvršeni na 18. listih (14 na enem, 2 na dvojnih listih), so risani v merilu 1:75.000 (1 cm = 3/4 km).

Izvršeni so planimetrično v štirih barvah in tako prirejani, da jih lahko uspešno uporablja vsaka šola od enorazrednice do osemrazrednice (torej tudi meščanske šole).

To učilo je visoki c. kr. dež. šolski svet kranjski z razpisom z dne 25. maja 1907, št. 2463, odobril in pripustil v uporabo kot razredno učilo na ljudskih in meščanskih šolah.

Cena vsem nariskom z dodanim pojasnilom zemljepisnih znamenj znaša le 10 K (deset) kron.

Mala ročna izdaja za učence izide začetkom prihodnjega šolskega leta 1908/09. 114 2-2

Dobiva se v knjigotržnici

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani.

Mestna hranilnica = ljubljanska =

v lastni hiši Prešernove ulice števil. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.

Stanje hranilnih vlog: nad 24 milijonov kron.

Rezervni zaklad: nad 860.000 kron.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 0. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča, denar maloletnih otrok in varovancev. 4 12-10

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštnih hranilnic.